

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za in-
zemstvo Din 40.— neobvezno.
Oglaš po tarifu.
Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5/1.
Telefon šte. 72, ponoči tud
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Ispraviteljski oddelki: Ljubljana, Prešern-
ova ulica št. 4. — Telefon št. 498
Podružnici: Maribor, Barvaraka ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri pošt. čez. zavoda: Ljub-
ljana št. 11.843 — Praha číslo 78.130.
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 21. aprila.
Še vedno se po največjih evropskih
političnih glasilih zelo živo komen-
tirajo Mussolinijevo potovanje v Tripoli-
tano, njegovi govori, napovedujoči no-
vi kolonialni imperijalizem Italije in pa
običajno bombastično, silno napihnjeno
pisanje fašističnega časopisa v novi
dobi, ki nastaja sedaj za svet ali vsaj
za dežele na obrežjih Sredozemskega
morja.
Fašistični list »Impero« je komenti-
ral Mussolinijevo pot v Libijo na sledeč
način: »Kadar govori duce o imperiju,
ne izgovarja teh besed samo vodja fa-
šistov, marveč vnanji minister kralje-
vine Italije govori diplomatom, naro-
dom in vladam, kar pomeni, da je ita-
lijski imperij na poti, da se vsvari.
Ako naj poslušamo svoj kolonialni
apetit, moramo reči, da bi bilo treba v
Afriki dati krepak udarec na desno in
drugače na levo, naslanjajoč se na Tri-
polis, zgrabiti z eno roko na eni strani
po Tunisu z nekoliko Maroka, a na dru-
gi strani po Egiptu s kosom Nubije, na-
praviti ob Nilu navzgor zvezo z našimi
posestvi ob Rdečem morju. A kar se ti-
če Azije, lahko mimogrede potrditi, da
nas res nekoliko zanima vsa cona okrog
Dodekaneza in Cipra od Smirne do
Anatolije (1) in še dalje. — Mogli bi go-
voriti tudi o Evropi (— tu v to rubriko
spadamo očitno ml na Balkanu —)
toda to je bagatela, o kateri ni vredno
govoriti.«
Ta idilično napisan program res ne
kaže skromnosti o »kolonialnem apeti-
tu« Italije.
Kar se tiče Turčije najprej, je ita-
lijski poslanik demantiral, da je Italija
sklenila z Grčijo kar pakt, namerjen zo-
per Turčijo. Tak demanti v Angliji se-
veda ne zaleže mnogo, saj se ni poza-
bilo, da je Italija l. 1911. brez povoda
kratkotrajno napadla in anektirala Libijo.
Zato turški listi pišejo, da se Italija zdaj
vendar ne bo upala napasti brez povoda
Anatolije, naglašajo pa, da bodo našli
tam turško vojsko pripravljeno ...
Sicer pa bodo imeli očitno od te bri-
ge za enkrat dobiček Angleži, s kateri-
mi hitre Turki sklepajo kompromis v
mosulskem vprašanju.
Kar se tiče problemov dostopa do
Sredozemskega morja, se Italija sedaj
znova trudi, da bi jo pripustili do so-
odločevanja v tangerskem ozemlju, kar
pa ji niti Francija, niti Anglija, niti Špa-
nija nečisto dovoliti, da si svoja v
Rimu na špansko zavezništvo mnogo
zidali. Nasprotno, Španija haš sedaj
krepko sodeluje s Francijo in ni videti,
da bi se približala k Italiji.
V francoski zbornici so se čule že
zelo ogrožene interelacije radi ita-
lijskega kolonialnega hrusta. Zastopnik
vlade so morali izjavljati, da Francija
ne bo zmanjšala svoje sredozemske
mornarice, mornariški minister je na-
glasil, da nima nihče pravice reči, da je
Sredozemsko morje — njegovo, da po-
trebuje Francija svobodno morje za
vzdrževanje zvez s severno Afriko.
Daje je rekel isti minister, da bo Fran-
cija izvršila svoj mornariški program v
šestih letih in da obsega ta predvsem
gradnjo novih podmornic, ki da so —
mornarica bodočnosti — 32 jih je že
skoro gotovih, 72 jih je v gradnji. Sre-
dozemsko morje tedaj vendarle še ne
bo tako brž italijansko mare nostro.
Daje stvar s Tunisom. Italijani oč-
tajo Francozom, da hočejo pofrancositi
Italijane v Tunisu in da jim ne dovolju-
jejo pridobiti si posestev. O pomenu
Tunisa za Italijo se je že dovolj pisalo;
k temu še nekaj zelo instruktivnih po-
datkov. V Tunisu biva poleg 55.000
Francozov približno 100.000 Italijanov
— po francoskih podatkih, v Italiji se
trdi, da jih je dokaj več. Tunis, za kul-
turo zelo sposoben, je redko naseljen,
dočim je sosedna Sicilija z južno Italijo
preoblijdena, najenostavnejša posledica
tedaj priseljevanje Italijanov. Ali Fran-
cija je hotela, da se priseljeni državlja-
ni, kar naj bi bilo osnova za asimila-
cijo, a fašisti se temu na vso moč pro-
tijo. Francija je vpeljala zakon, da
postanejo otroci priseljencev, rojenih v
koloniji, avtomatično francoski držav-
ljani, ali Italija se je bila zoper to obr-
nila na mednarodno razsodišče v Haagu,
pri čemer jo je podpirala tudi Anglija,
ki se je bala za svoje izseljence z Mal-
te, in Haag je odločil zoper Francijo.
Francozi skušajo sedaj isti učinek dose-
či na drug način: n. pr. francoske že-
lezniške in bančne družbe sprejemajo
v službo samo francoske državljane.
Kljub tem in drugim sredstvom se vsa-
ko leto ne vpiše več kot 1000 Italijanov,
dočim se jih priseli, oziroma narodi
približno trikrat toliko.
Procentno najštevilnejši so Italijani v
ribištvi: 700 Italijanov (z družinami
2500) stoje nasproti le trije vrojenci in
90 vdomačinih Francozov. V poljedel-
stvu je razmerje tako, da so Francozi
največ veleposestniki, a Italijani najem-
niki, ki pa so se zmogli med volno in
po njej osamosvojili. Vendar se v pra-
vem poljedelstvu (pridelovanje žita) ne
morejo meriti s Francozi, v vinogradi-
ništvu pa so Italijani od 10.112 ha po-
sesti v l. 1918. napredovali na 14.067 ha

Sestanek med dr. Nikičem in — dr. Krajačem!

Senzacionalen preokret med radičevci in disidenti. — Strah pred razkritjem korupcije jih žene zopet skupaj. — Velika izne- nadenja na današnji seji HSS niso izključena.

Beograd, 21. aprila. p. Kakor znano, je
zadnje dni skupina dr. Nikiča začela v jav-
nosti živahno akcijo z objavljanjem doku-
mentov, ki naj kompromitirajo St. Radiča.
Tak dokument je tudi izjava Standard Oil
Company. Še sredi je Nikič rekel novinar-
jem, naj pridejo nocoj k njemu, da bodo do-
bili nove dokumente. Danes pa se je v raz-
voju političnih dogodkov pokazal vreden
preokret. Danes dopoldne se je opazilo, da
sta imela v narodni skupščini daljši sestanek
bivši minister dr. Krajač in Ljuba Jova-
nović. Temu sestanku so se pripisovali raz-
ni komentari, nekateri politični krogi pa so
trdili, da je bil to popolnoma navaden pri-
jateljski razgovor. Danes popoldne pa je
prišlo do daljšega sestanka med dr. Nikičem
in dr. Krajačem. Po sestanku sta se dr. Ni-
kić in dr. Krajač skupaj sprehajala po Knez
Mihajlovi ulici.
Po trditvi prijateljev dr. Nikiča se je na
teh sestankih začela akcija, da se obe fra-
kciji radičevcev, pomirita. Dr. Nikič je v tem
smislu postavil formalen predlog v obliki
ultimata s pripombo, da ako se njegov pred-
log ne sprejme, da bo vlada objavila senza-
cionalne dokumente proti St. Radiču in nje-
govi ožji okolici.
Kot pogoj je zahteval dr. Nikič, da se re-
organizira vodstvo Radičeve stranke, t. i.
da se iz vodstva vržejo Predavec, dr.
Maček in dr. Košutić. St. Radič naj bi ostal
na čelu stranke kot agitator in organizator.
V vladi bi ostala dr. Nikič in dr. Šuperina,
Radič pa bi dirigiral tri svoje prijatelje. Mi-
slili se, da naj bi bili to Preka, dr. Krajač in
Pavle Radič.
Po nocojšnji seji min. sveta je vaš do-
pisnik bil dolgo časa v razgovoru z dr.
Nikićem. Dr. Nikič ni hotel demantirati
svoj potrditi gornjih informacij, temveč je
zaglasil: Čakajte na jutrišnji dan, zvedeli
boste zelo važne stvari. Dr. Šuperina je
bil določnejši in je rekel: Zvedeli boste to

Radičeva okolica v žaru nečuvne korupcije

Vlada je začela včeraj objavljati faksimila radičevskih pisem ter
faksimila bančnih izvlečkov v dokaz strašne korupcije, ki jo
je uganjala Radičeva okolica na račun države. — Najbolj kom-
promitiran podpredsednik HSS, dr. Maček, ki si je s korupcijo
pridobil ogromne vsote denarja.

Beograd, 21. aprila. p. Nocoj so bili od
strani vlade objavljeni senzacionalni doku-
menti o aferah podpredsednika Radičeve
stranke dr. Mačka, v katere so vpletene
razne uradne in privatne osebe, ter se
strašno kompromitira tudi dr. Pečar, bivši
šef kabineke trgovskega ministra. Trdi
se, da je imel dr. Maček pri neki beogra-
dski banki na razpolago ogromno vsoto de-
narja.
Vaš dopisnik se je nocoj obrnil na notra-
njo ministra Maksimovića, ki mu je med
drugim izjavil: Imamo poročila, da ima dr.
Pečar pri Anglo trgovski banki konto za
800.000 Din. Dokumenti, katere je vlada no-
coj objavila, dokazujejo, ogromne posle, ki
jih je izvršil podpredsednik radičevske
stranke dr. Maček. Kot glavni poslodavec
dr. Mačka je bil neki Stevan Konjović. Ob-
javilo se je njegovo pismo dr. Mačku, v
katerem mu priporoča nastopne posle: Hi-
ša banke Vojvodine, katero je ministrstvo
za šume in rudnike nameravalo kupiti za
direkcijo šum v Apatinu, katere bi se ime-
la preseliti v Novi Sad. Za to hišo se ima
zahtevati 5 milijonov dinarjev. Nato Kon-
jović predlaga Mačku neki posel v mini-
strstvu za šume in rudnike glede naročila
avtomatičnih central iz tovarne Siemens na
račun nemških reparacij. Ako bi se Mačku
posrečilo, da ta posel izvrši in Šuperina
podpre rešitev, je honorar za to 800.000
dinarjev.
V drugem pismu sporoča Konjović Mač-
ku, da neki dr. Voja Konjović čeni svojo
hišo ministrstvu prosvete za konservatorij
ter pravi Mačku, da je za njega provizija
150.000 Din. Dr. Maček piše v pismu z dne

19. jan. 1926. Konjoviću, katero pismo se v
jutrišnjih beograjskih novinah objavi v fak-
similu, da v zadevi prodaje hiše v Apatinu
ministrstvo ni moglo izdati definitivne odlo-
čitve, ker je treba izvršiti neke formalnosti
ter priporočila Konjoviću, da te formalnosti
čimprej izvrši, da bi se mogel posel kon-
čati. V zadevi Teleki ne more tako na hitro
reči, da se odzema zemlja od dobrovolj-
cev. Treba videti, kako se ti dobrovoljci
obnašajo. Naroča Konjoviću, da o tem slu-
čaju detaljno razpravlja.
Vlada objavlja tudi faksimile tekočega
računa Anglo trgovske banke, iz katerega je
razvidno, da je Stevan Konjović s svojega
tekočega računa izplačal ogromne vsote dr.
Mačku za razne izvršene posle. Objavlja se
tudi faksimile pisma Anglo trgovske banke,
ki obvešča dr. Mačka, da je prejela od nje-
ga vsoto 80.000 Din. V drugem tekočem ra-
čunu obvešča Anglo-trgovska banka Mačka,
da znaša njegov tekoči račun 714.702,25 Din.
V drugem pismu Hrvatske štedionice se ob-
vešča Mirko Pečar, da je preko Nemanje
Vukičevića sprejela 570 tisoč dinarjev na
njegov tekoči račun. V drugim objavljenem
faksimilu se potrjuje 100.000 Din Konjoviću,
ko izvrši vprašanje nakupa hiše s stra-
ni direktorja šum v Apatinu. Daje se objav-
ljajo faksimile še drugih zanimivih pisem.
V političnih krogih se tolnačja, da vlada
objavlja te dokumente, da bi vplivala na to,
da se Maček, Predavec in Košutić odstrani-
jo iz vodstva Radičeve stranke, da bi se
izvršilo pomirjenje in da se istočasno Radi-
čeva najožja okolica obtoži radi korupcije
in Radič diskvalificira za borbo proti ko-
rupciji.

Šanje in na temelju tega je napihnjena
širokoustnost »Impera« in drugih faš-
ističnih listov — več nego samo to ter
da ima Francija vzroka dovolj biti po-
zorna.
Vsa italijanska kolonialna posest ob-
sega sedaj: 1.) otok Rodos (1460 kva-
dratnih kilometrov, 37.000 ljudi), 2.)
otoko Dodekanez (4180 kvadratnih ki-
lometrov, 64.000 prebivalcev), 3.) Tri-
politanijska ali Libijska (1.250.000 kvadrat-
nih kilometrov, največ puščava, 1 mi-
lijon ljudi), 4.) Eritrea (145.700 kvadrat-
nih kilometrov, 403.000 prebivalcev) in
5.) Italijanska Somalija (357.000 kvadrat-
nih kilometrov, 450.000 ljudi) s skupno
1.756.000 kvadratnih kilometrov in 1 mi-
lijon 950.000 ljudmi. Ker je ta vrh tega,
dasi po površini domala štirikrat tako
velika kot Nemčija, povečini skoro ne-
rabna, je razumljiva lakota zemlje v
zelo preoblijdeni, a po prirodnih bo-
gastvih siromašni Italiji.

V težkem pričakovanju današnje seje HSS

Edina nada današnje vladne koalicije je zanjo ugoden izid seje
HSS. — Nikič ima sedaj samo še 8 poslancev. — Ako ne bo da-
nes presenečenj, je usoda vlade g. Uzunovića zapečaten.

Beograd, 21. aprila. p. Nocoj je bila
seja min. sveta, ki je bila v največ-
jem delu posvečena politični situaciji in
razpravi o konsekvencah jutrišnjih
dogodkov. Edina nada današnje vlad-
ne koalicije je jutrišnja seja HSS v
Zagrebu, na kateri se pričakuje odloči-
tev usode vlade. Pokazalo se bo, ali
ima današnja vlada za seboj večino
Narodne skupščine ali ne. Jutrišnja se-
ja bo tudi pokazala ali je resnična tr-
ditve radičevcev, da je dr. Nikič pre-
varil predsednika vlade Uzunovića in
krono, češ da ima za seboj ves klub
HSS. Ako jutri Nikičeva akcija pone-
sreči, ni izključeno, a bodo takoj nato
sledile konsekvence; kajti na ojačenje
vlade g. Uzunovića z drugimi stranka-
mi ni misliti, ker je gotovo, da pod
današnjimi pogoji in okolnostmi niti
ena parlamentarna skupina ne bi mo-
gla sodelovati pri delu današnje vla-
de. Ako ne nastopi nenaden preokret,
g. Nikič nima posebnih izgledeov na
uspeh. Do davi je bilo v njegovem
klubu javljenih 11 poslancev. Po vesteh
iz Zagreba pa je poslanec Žnidarić iz-
javil, da bo ostal zvest St. Radiču. Ni-
kičevci danes ves dan niso mogli ugo-
toviti ali je ta izjava verodostojna. Tu-
di poslanca Krupić in Zimmer, ki se na-
hajata v Beogradu in ki nocoj odpotu-
jeta na sejo HSS v Zagreb, sta izjavila
novinarjem, da ni točno, da bi ona-

dva pripadala skupini dr. Nikiča, tem-
več da sta neopredeljena ter da čakata
na jutrišnjo sejo kluba, da čujeta pravo
istino ter da se bosta šele potem
opredelila. Po teh verzijah šteje Ni-
kičev klub za sedaj vsega skupaj osem
poslancev.
Pri odhodu iz predsedništva vlade se
je vaš dopisnik obrnil na ministrskega
predsednika Uzunovića z vprašanjem
ali pričakuje, da bo vlada dobila po-
trebno večino na jutrišnji seji HSS.
Uzunović je odgovoril: »Vsed sile raz-
mer sem v stanju pričakovanja rezul-
tata z jutrišnjo sejo. Eno, čemer se ču-
dim, kar mi ne ugaja, je, da se ne go-
vori o političnih vprašanjih, ki so glav-
na vprašanja, temveč da se po časopi-
skih govorih o aferah. Za stvar samo bi
bilo boljše, da bi se govorilo prav
o dejstvu, ki je dovedlo do ukinitja
koalicije s Stjepanom Radičem, da se
govori o tem, da je treba nadaljevati
politiško sporazuma Srbov, Hrvatov in
Slovencev, v prvi vrsti pa s HSS in da
se pazi na to, da je za vodstvo take
političke ovira samo g. Stjepan Radič.
O tem bi bilo potrebno, da se razpravi-
lja na tej njihovi skupščini jutri, kakor
oni imenujejo svoj klub.«
Izjava g. Uzunovića se smatra v po-
litičnih krogih kot zelo slabo znamenje
za eksistenčno možnost njegove vlade.

Demisija poljske vlade

Včeraj je podal min. predsednik Skrzynski ostavko celokupne
vlade. — Možnost uradniške vlade.

Varšava, 21. aprila. d. Vsed soglasnega
sklepa socijalističnega kluba in nabelstva
stranke sta včeraj odstopila socijalno-
demokratskega ministra Berlicke in Ziemle-
ckie, pa tudi socijalistični podminister Hausner.
Za danes je sklicana seja ministrskega
sveta, na kateri se odloči, ali naj kabinet
odstopi, ali pa obstoja možnost, da dana-
šnja vlada ostane še nekaj časa na krmilu
kot okrajni kabinet, morda do prvih dni
maja. Meščanske stranke žele to, ker bi
sicer demisija kabineta in vladna kriza
prehudo vplivala na itak slabo valuto. Tudi
zaradi nemirne stališča ekstremnih ele-
mentov in komunistov ni želeli dolgotrajne
vladne krize. Vse je sedaj odvisno od na-
rodne delavske stranke, ki se pa še ni od-
ločila. Ako vlada ne bi hotela odstopiti,
napovedujejo socijalni demokrati najostrej-
šo opozicijo.
Voditelji ljudske stranke Piast, krščan-
sko - demokratske stranke in narodne
ljudske zveze skušajo ministrskega pred-
sednika Skrzynskega prepričati, naj ne
odstopi, vendar je predsednik odločen, po-
dati demisijo celokupne vlade. Pogajanja
za sestavo nove vlade so se pričela že vče-
ra. Ako novi parlamentarni kabinet ne
bo gotov do nocoj, pride nemara na krm-
lo uradniška vlada. Predsednik republike
je zaenkrat imenoval dva državna podta-
jnika za voditelja obeh resortov, ki sta iz-
praznjena z odstopom socijalističnih mi-
nistrov.
Varšava, 21. aprila. s. Ministrski pred-
sednik Skrzynski je ob 1. popoldne izročil
predsedniku republike ostavko celokupne-
ga kabineta.

Senzacionalne vesti o tajni italijansko-grški pogodbi proti Turčiji

Jugoslavija naj bi dobila kompenzacijo z aneksijo Albanije? —
Koncentracija turških čet.

Pariz, 21. aprila. d. O tajni italijansko-gr-
ški pogodbi ki se je baje sklenila in ki je
v glavnem naperjena proti Turčiji poročajo
listi nekatere podrobnosti. Glavne točke te
pogodbe bi bile:
1.) Obe deželi se obvezata, da bosta po-
speševali v Turčiji propagando za obnovitev
kalifata. 2.) Grčija dobi zopet one pokrajine,
ki jih je izgubila v vojni s Turčijo. 3.) Italija
dobi ves južni del Male Azije in sicer
vzdolž južne železnice do Egerdirja, potem

pa do Selintja in treh jezer ob pobočju go-
rovja. 4.) Jugoslavija naj bi dobila kompen-
zacijo v aneksiji Albanije. 5.) Italija bo š-
čila Grčijo, ako bi jo napadla Turčija, z
očitno zoper sovražnika v bok.
London, 21. aprila. d. Po vesteh iz Turčije
se zbira turška vojska v Smirni, ob cilistiškem
pristanišču Mersini in ob železniškem križi-
šču Afium-Karahisar. Turčija je odločena
upreti se vsakemu poskusu izkrcanja ita-
lijskih ali grških čet.

Fašizem ograža evropski mir

Mussolini smatra sedanji čas za izredno ugoden vojaškim po-
jetjem. — Dvomljive nade. — Proslava ustanovitve Rima.

Rim, 21. aprila. l. Danes je začel izhajati
v Rimu nov fašistiški dvotednik »Le forze
armate« (Oborožene sile), ki ga urejuje znan-
ni general Guerrini. Sotrudniki so razni vo-
jaški strokovnjaki. Mussolini je poslal za pr-
vo številko novega lista tole poslanico:
»V naslovu lista je jasno označen tudi nje-
gov program: vojaške sile države v svrhu
priprave za vojno. Oboroženih sil je danes v
Italiji četvero: vojska, mornarica, avliatika
in narodna milica. To je ogromna organiza-
cija, ki jih tesno spaja nezlomljiva moralna
sila in trdna volja.
List, ki začne izhajati baš ob veličastni
obletnici Rima, ima namen, pripomoči do
tega, da se ta moralna enotnost onih, ki no-

sijo orožje v obrambo domovine in kralja,
vedno bolj udeležuje. Oborožene sile naj
imajo v tem listu ogledalo svojega delova-
nja in torišče za razprave, ki zanimajo ne
in javno mnenje. Čas je izredno ugoden za
naša vojaška podjetja. Za nas vojake in za
vse Italijane, vredne tega imena, ne pome-
nja Vittorio Veneto cilja, ampak izhodišče.
Rim, 21. aprila. k. Danes so po vsej Italiji
svečano proslavili obletnico ustanovitve Ri-
ma, ki je veljala obenem kot proslava 1.
maja in kolonialnega dneva. V okvirju slav-
nostnega programa se je vršil sprevod 60
tisoč solarjev v Rimu, ki so Mussolinija ži-
valno pozdravljali.

Vzhodnokitajska železnica

Moskva, 21. aprila. d. Vrhovni upravnik
vzhodnokitajske železnice Ivanov, ki ga je
svočas aretirai general Cingtsolin, je sedaj
odstavljen za njegovega naslednika je ime-
novan bivši ljudski komisar za promet Jem-
šanov. Stališče Ivanova je bilo izza posled-
njih sporov močno izpodkopano. Vest o nje-
govih odstavci je izšla že pred tremi tedni,
pa so jo zanikali. Novi vrhovni upravnik
Jemšanov je že v Harbinu. Ta sprememba
v vodstvu vzhodnokitajske železnice je po-
sebnoma važna zaradi poslednjih dogodkov na
severnem Kitajskem.

Prvi brezični ček preko oceana

London, 21. aprila. b. V torek je ameriška
banka takoj honorirala prvi ček in sicer za
tisoč dolarjev, ki je bil brezično poslan
iz Londona v Newyork.

Novi boji v Siriji

London, 21. aprila. s. »Times« javljajo,
da so se Francozi umaknili iz Medžela in
imeli pri tem 1500 mrtvih in ranjenih. Dru-
zi zadržujejo, da Sueida ni padla, temveč,
da bi potrebovali Francozi najmanj dvakrat
toliko čet, če bi hoteli Druze pregnati iz te
postojanke. Pričujejo, da bo Saud, ki tren-
otno ustanavlja kalifat v Hedžasu, v naj-
krajšem času udeležiti svoje simpatije za
arabsko nacionalno gibanje. Na okopih
okoli Damaska se neprestano strelja. V mo-
stu samem je prišlo do številnih opustošenj.

Velik vihar na Japonskem

Tokio, 21. aprila. b. Ob zapadni obali Ja-
ponake divjajo hudi viharji. Doselej pogre-
šajo nad sto ribičev, ki jih je zalotil vihar
na odprtem morju. Vlada je poslala nekaj
torpednih rušilcev, ki iščejo ponesrečence.
Baje je sahteval vihar že precej žrtv.

Nemško-ruska prijateljska pogodba

Kdo vodi pogajanja. — Preuranjene vesti o skorajšnjem sklepu pogodbe.

Berlin, 21. aprila. d. Berlinska vlada je strogo pazila, da se v novi pogodbi opusti vse, kar bi se moglo razlagati kot dvojna politika. Vsebinska in izražanje je izrečno v skladu z izražanjem locarnske pogodbe in z dolžnostmi, ki izvirajo iz pakta o Zvezi narodov. Zato se bo ves svet, pa tudi Praga, lahko uverilo po objavi rusko-nemške pogodbe, da je dogovor popolnoma nedolžen in da nima nikake osti proti komurkoli. Nemški zunanji minister je tudi v zbornici opetovano izjavil, da ni med Nemčijo in Rusijo tajnega dogovora. Te izjave je podal brez sleherne zahrbtnosti misli in zato bo berlinska vlada pogodbo, ko bo sklenjena, tudi objavila.

Abd el Krimovi protipogoj

Nepričakovano popuščanje Abd el Krima v pogajanjih s Francozi, vztraja pa na svojih zahtevah do Špancev. — Danes se nadaljujejo pogajanja.

Pariz, 21. aprila. d. Rifovska delegacija je izročila včeraj novinarjem seznam Abd el Krimovih protipogojev, ki jih je smatrali kot odgovor na francosko - španske mirovne predloge. Uvodoma pravi delegacija, da odklanja vsako tajno diplomacijo. Je pa za priznanje suverenosti sultana. Kar se tiče odstranitve Abd el Krima iz Rifa, predlaga delegacija, naj se to vprašanje zaenkrat odloži. Nikakor ne gre, da bi se Abd el Krim odstranil v kako neislamsko deželo.

Delegacija pravi nadalje v svojem dokumentu, da se da govoriti o razorožitvi Rifovcev le tedaj, ako se hkrati dovolj ustavijo milice, v katero pošiljajo vojake poedina plemena. Vjetniki naj se izmenjujejo po skupinah. Rifovska delegacija končuje z opombo, da se morajo mirovni predlogi gubiti nekako v okviru teh protipredlogov, ako mislita Francija in Španija doseči resen in trajen mir.

New York, 21. aprila. s. Abd el Krim je izjavil dopisniku „United Pressa“, da se bo zaenkrat odpovedal svojemu načrtu, da bi ustanovil veliko islamsko državo v Severni Afriki. Zadolžil se bo s tem, da doseže za Rif neke vrste homerulске statute. Glede regulacije meje se bo pokazal

Bethlen zagovarja Rakovszkega

Budimpešta, 21. aprila. s. Na današnji seji zbornice je zagovarjal ministrski predsednik grof Bethlen na včerajšnja izvajanja obsejnega grofa Pallavicinija in izjavil v nasprotju z njegovimi trditvami, da je notranji minister Nadosyja takoj poslal na dopust, čim je izvedel, da je zapleten v falzifikatorsko afero. Na ta način se Nadosyji tudi ni udeležil preiskave. Nato je ministrski predsednik pobijal posamezna izvajanja Pallavicinija in izjavil na koncu svojega govora, da ni resnična izjava tega gospoda, po kateri je po aretaciji princa Windischgrätz govoril z njegovo ženo, pri čemer da je dobil vtis, da je princinja vedela, da je vlada informirana o falzifikatorski aferi. V protokolu o izpovedi prič je princinja Windischgrätzova izjavila, da se v tej zadevi na eni strani pridružuje izjavam svojega moža, na drugi strani pa zatrjuje, da je izjava Pallavicinija, čes, da je govoril z njo, od početka do konca izmišljena.

„Tej izjavi,“ je rekel grof Bethlen, „nimam ničesar dostaviti. Prepričan sem, da branim čast države, če obojam izjave moža, čigar izjave so njegove lastne priče označile za neveljavne. Poznam tri vrste ljudi, namreč one, ki v resnici streme za častjo in resnico, dalje „Don Quichote“ časti, ki menijo o sebi, da bi bila čast brez njih izgubljena in slednji tretjo vrsto političnih mož, ki so bili prej condottieri, sedaj pa se bore z zastupljenim bodalom proti časti.“ Zaključne besede ministrskega predsednika so izzvale na desni dolgotrajno odobrovanje, dočim je levica molčala.

Veliki politični procesi v Rusiji

Moskva, 21. aprila. d. V Sovjetski uniji se zadnje dni vrši četvero sodnih razprav, ki vzbujajo veliko pozornost. V Moskvi je pred sodniki 65 letna Srebrnjakova, ki je bila s vočar v krogih revolucionarjev zelo znana in je bila hkrati v zvezi s caristično policijo. Za pričo je na razpravi tudi ljudski komisar Lunačarski. — V Balkanu se je začela sodna razprava proti Funkovu, ki je bil leta 1918. predsednik boljševiške vlade v Azerbejdžanu in se je udeležil justifikacije 26 bakinskih komisarjev. — V Kijevu stoji pred sodniki 111 milijonikov, ki so svojo službo zlorabljali v osebne namene in terorizirali prebivalstvo. V pondeljek se je začela v Leningradu razprava proti 19 obtožencem, ki so jih pozvali pred sodnike zaradi vohunstva v prid Estonski.

Odnosaji med Rusijo in Turčijo

Angora, 21. aprila. s. Včeraj je bilo slovesno odprtje novo rusko poslanstva v Angori. Ruski poslanik in turški zunanji minister sta imela nagovore, v katerih sta izrazila upanje, da se bodo sedaj prijateljske vezi med obema državama vedno bolj utrjevale in da bosta obe državi na podlagi mira in skupnim delom čimprej dosegli ugodne in prijateljske odnose.

Razorožitvena konferenca

London, 21. aprila. s. Državni kancelar Churchill je v odgovoru na razna vprašanja glede razorožitvene konference izjavil, da se konferenca na vsak način sestane. Rusija je odklonila udeležbo na konferenci, ako se sestane v Švic. Odgovor ni bil sestavljen niti uljudno, niti primerno, da bi po speševal cilje, ki jih zasleduje Zveza narodov. Dosedaj se ni posrečilo odstraniti nesoglasja med sovjetsko vlado in Švic. Izključeno pa je, da bi Zveza narodov predložila kraj zborovanja zunaj Švice, in sicer na zahtevo kake države, ki ima s Švic kak diplomatski spor.

Pred novim krstom poslanca Pucija

Pucelj se pripravlja za prehod v zopet novo stranko, ki bo »kmečka in delavska obenem.« — Razsulo hrvatskih radičevcev sledi sedaj tudi razsulo slovenskih radičevcev

Pristaši posl. Pucija so navzlic ugovoru večjega števila prevdarnih in dalekovidejših ljudi pristali svoječasno na njegov vstop v Radičev poslanski klub v mnenju, da je boljše biti v vladni stranki in da bo sodelovanje z Radičevovo stranko v vladni večini prineslo tudi njim par drobtin. Puciju se je tedaj celo sanjalo, da bo kot »zastopnik Slovencev« zlezal tudi na ministrski stol, odkoder je včasih vodil znamenite kupčije z reparacijskimi volji s sodelovanjem Rade Pašića ter gradil se dolj slovitno železniško zvezo Slovenije z morjem, o kateri sta prinašala zelo podrobne in natančne risbe ter poročila Prepeluhov »Avtonomist« ter »Slovenski republikanec«.

Padle pa so v vseh nade Pucija in njegove družbe. Drobčin ni bilo za slovenske kmetije niti v Radičevi torbi, niti pod vladno mizo; kar je mogel St. Radič doseči, je dosegel le za svoje strankarske pristaje na Hrvatskem. Slovenski kmetje so imeli samo ta dobiček, da so se pomnožile davčne ekskekcije pod režimom RR in da jim je vsak teden »Kmetijski list« zbujač nanovo upe, kaj bo St. Radič še vse storil, ker vsega »naenkrat« v letošnjem sodelovanju njegove stranke na vladi ni mogel storiti.

Posl. Pucelj ni postal minister in prenehal je biti minister tudi njegov šef St. Radič. S tem so pokopani tudi upi, da bo Radič vendarle še nekaj naredil v vladni torbi za slovenske kmete. Česar doslej »ni mogel«, ker je moral neprestano govoriti in govoriti... Odpadli so vsi vzroki, ki so vodili Puceljeve pristaje k Radiču. Ničesar nimajo več pričakovati od Radiča, kakor da bodo prišli v še večjo zagato, kakor so že. Davki, za katere je Radič s Puceljem vred glasoval, se bodo iztirjevali nadalje, ne da bi za slovenske potrebe dobili od države, kar neobhodno potrebujejo.

Med pristajši bivše SKS sedaj vre in mnogi se upirajo, da bi še dalje sledili nerazsodnemu St. Radiču in njegovemu demagogstvu. Ko spoznavajo ti pristajši posl. Pucija s svojo naravno pametjo, koliko je ura bila, Pucelj še nadalje tiče v svojo lastno nesrečo in nesrečo svojih, že dovolj razočaranih somišljenikov. V današnjem »Kmet. listu« kliče namreč g. Pucelj: »Bog poživlji g. St. Radiča!« Razume se, da izjava g. Pucija, s katere, hoče braniti svojo zahranjeno politiko, nikogar zadovoljiti ne more.

Za presojo Puceljevega položaja je zanimiv sestanek »Slovenske republikanske (!) stranke (SRS)«, ki se pretke nedeljo ni vršil v Celju, ampak v Ptuj. Glavno besedo je imel g. Emeran Stoklas. Pred zborovanjem so odločili nekatere »kmetijske«, ki so hoteli prisostvovati. Pojavil se je odlo-

Nerodna obramba g. Ivana Pucija

Dolžnost nam je beležiti, kako brani g. Pucelj svoj strahoviti poraz. V »Kmetiskem listu« je zbral vse razloge za nadaljevanje radičevščine v Sloveniji. V izveščju se glase: »Vzrok krize ni v Radičevi brbljivosti, ampak v velesrbski hegemoniji. Le Radič more streti korupcijo. Samo od zveze z Radičem more Slovencev zasiti boljša bodočnost. Torej Bog živi gospoda Stjepana Radiča, ki je danes močnejši nego prej.«

Tako se brani g. Pucelj. Da se je Radič sam pokopal s svojimi manirami, to ve vsak otrok v državi. S svojo nerodnostjo je že več let glavni podpornik tistega, kar zovemo velesrbsvo. Korupcijo bi lahko preganjal in vsi bi mu ploskali. A brbljavost narava ni kos tej nalogi, vrh tega pa so se radičevci sami zapletli v korupcijske afere, ki bodo nje same pokopale. Nekaj je v tem pogledu že postalo znano, marsikaj pa se še krije, a bo nazadnje le prodrlo na dan. Da je Radič danes močnejši nego pred enim mesecem, to pač g. Pucelj piše, verjamejo pa naj drugi!

G. Pucelj prisega večno zvestobo Stjepanu Radiču. Pazi nali, da mu ne bo kmalu žal. Mj vzamemo ta končni prestop bivše SKS v radičevstvo na znanje. Odklanjati pa moramo hvalisanje g. Radiča, čes, da je bil za svoje pričanje v ječi. On je bil v ječi radi veleizdaje, ker je za Madžari naktiral, po katerih načelih naj se razdeli Jugoslavija. Bil je aretirani tudi radi zveze s komunisti, ne pa radi interese hrvatskega kmeta. Kar je delal, je pozneje prekljeval in obžaloval, čes, da je bil njegov zapor državna potreba. V Radičevem ministrstvu je cvetela »porodica« in dogodki kažejo, da je HSS sama zamotana v korupcijo.

Samomorilška politika bivših »kmetijcev« gre torej dalje. G. Pucelj naj kar gre v Zagreb in bilo bi zanj najbolje, da kar tamkaj ostane.

Klerikalna „prebrisanost“

Včerajšnji »Slovenec« objavlja uvodnik, v katerem dokazuje, da nastopa naš list proti Puciju zaradi tega, da bi kmetice, ki odpadajo od njega, privabili v samostojno-demokratski tabor. Čudimo se toliki »Slovenčev« prebrisanosti! Ali je morebiti prej mislil, da nismo proti zavoženju Puceljevi politiki zgolj zaradi lastne zabave in da bomo gonili Puceljeve pristaje v klerikalno

že davno vršile, ako bi res vladal sam. demokratski režim v Sloveniji, in da so jih odložili le zato, ker so se bali sigurne zmage SDS. To vedo prav dobro tudi v klerikalni stranki, ki je sama intrigirala proti volitvam in prvi vrsti zaradi tega, ker se ni zdelo zanje dovolj pripravljena, v drugi vrsti pa zato, ker je upala, da se bo dr. Korošec vendarle kdaj kot ljubljanski poslanec zavzel v Beogradu za potrebe mesta Ljubljane, kar bi bilo vsaj nekofko dobrodošlo agitacijsko sredstvo pri volitvah. Režim RR v Sloveniji je koristil le klerikalcem, katerih pa tudi to ni moglo rešiti pred propadanjem.

Politične beležke

Sv. Pribečević o enotnosti radikalne stranke

Na svojem velikem shodu v Novem Sadu je Sv. Pribečević dejal o radikalni stranki: »Od radikalne stranke, kakršna je danes, se ne more ničesar pričakovati. Kar je mogla ona dati narodu, je dala in sedaj mu ne more dati ničesar dobrega več. In varalo se oni radikali, ki mislijo, da je rešitev države v ohranitvi edinstva v radikalni stranki. Ohranitev edinstva v tej stranki pomeni propast za to stranko, in škoda je, če bodo s tem ogroženi tudi interesi naše države. Ono, kar ne spada skupaj, naj ne ostane skupaj. Radikali pa se skupljajo, čeprav so si tako oddaljeni kot nebo in zemlja, čeprav so diametralno nasprotnih nazorov in mišljenja tako glede načina kot tudi ciljev naše politike. To je dokaz, da se oni malo brigajo za princip in načela, da jim je glavna stvar osebna korist in materialni dobiček. In stvar je prišla tako daleč, da je potrebno, da se najde kdo, ki bi osvobodil državo te zgrube, tega partizanstva, ki uničuje vse, kar je nacionalnega v naši državi.« V ožgled zborovanja glavnega odbora radikalne stranke naavaljo beograjski listi izjavo Svetozarja Pribečevića v resen opomin vsem radikalom.

Pribečevića hvalijo sedaj tudi zemljoradniki

Beograjske zemljoradniške »Novosti« pišejo v svojem včerajšnjem uvodniku o voditelju SDS sledeče: »G. Pribečević ima neko simpatično svojstvo, katero je težko najti pri naših omahljivih politikih, ki so pripravljeni na vse mogoče in nemogoče kompromise. G. Pribečević je dosleden. On gre po svojem potu, ki po njegovem mišljenju edino vodi k odrešenju... in ne krene niti na levo niti na desno. To se je videlo iz njegovega zadržanja, ko je bil v vladi, iz njegovih mnogostevnih govorov, katere je imel, odkar je v opoziciji. Njegova politična doktrina je zelo priprosta in vsled tega za ljudske mase lahko razumljiva. On pravi, da med Srbi, Hrvat in Slovenci ni treba nikakega sporazuma, ker so oni en sam narod in en sam narod ne more sklopiti sporazuma sam s seboj... In g. Pribečević žanje uspehe med širokimi ljudskimi vrstami v prečasnih krajih... Tako o Sv. Pribečeviću list, ki ni sicer napram njegovi politični koncepciji prijateljsko razpoložen.

Dr. Kulovec zalezuje g. Uzunovića

Klerikalci goje že od nekdaj navado, da ob vsaki vladni krizi igrajo dvojniško vlogo. Na eni strani izdajajo z opozicijskimi strankami skupne komuniške, na drugi strani pa koketirajo z vlado. Ta značilni običaji klerikalne taktike je voditelj klerikalne stranke že pred časom porušil ves ugled v Beogradu, ker gleda vsakdo z nezaupeanjem vanje. Tudi v sedanjih vladnih krizah se poslužujejo klerikalci te svoje dvojniške taktike. Dr. Korošec je še v nedeljo vihal v Subotici na shodu maloštevnih Bunjevcev rokave ter grozil koruptivnemu režimu v Beogradu, zahteval avtonomije in deželne zbornice, komaj pa je petelin trkljal zapel, je že odšel v Beograd njegov pobornik dr. Kulovec k ministrskemu predsedniku Uzunoviću, s katerim je imel daljše posvetovanje. O namenu svojega poseta ni hotel dr. Kulovec dati nobene izjave novinarjem, radi česar domnevali, da se vrše med klerikalci in vlado za hrbtom ostale opozicije pogajanja za njihov vstop v vlado. Dr. Kulovecvi tovariši so po nekaterih vesteh sicer včeraj izjavljali v Beogradu, da je šel k Uzunoviću radi trbovskih rudarjev, kdor pa v, da je ravno dr. Nikić kot minister za šume in rudniške odobril postopanje Trbovjske premagokopne družbe napram rudarjem in da so njegovo stališče v Narodni skupščini osvojili tudi radikali, v, tudi, da je ta izgovor samo preteza, ki naj bi prikrila klerikalno manevriranje. Dr. Korošec je tudi priznal, da je došlo do privatnih stikov med klerikalci in vlado za radi njihovega sodelovanja, da pa oficijelnih ponudb še ni bilo. Ali je dr. Kulovec včeraj postal to oficijelno ponudbo Uzunoviću, ali pa se je to zgodilo obratno, seveda še ni znano, iz vsega pa je razvidno, da hočejo klerikalci zopet ribariti v kalnem. Zgoditi pa se seveda more, da bodo zopet obsedeli med dvema stoloma. Klerikalci pač ne poznajo odkritostnosti, zato se pa navadno zgodi, da morajo sami nositi posledice. To pa je tudi edina dobrota klerikalne dvojničnosti.

Sokol

Sokol I. vabi še enkrat bratsko članstvo, ki namerava letos na vesokolski zlet v Prago. Da se najkasneje do 8. maja prijavi na Taboru. Na poznejše prijave se ne bo oziralo. — Odbor.

Sokol I. opozarja vse one članice, ki se nameravajo udeležiti poletnih nastopov na Taboru in vesokolskega zleta v Pragi, da se takoj javijo v telovadnici, ker se po 1. maju ne bodo več znova poučevali obvezne proste vaje. Isto velja za ženske naraščaj in ženske deca. Telovadne ure so: ženska deca: na Ledeni vsak tork in četrtek od 18. do 19.; ženske naraščaj: na realni gimnaziji na Poljanah vsak tork in četrtek od 19. do 20. in članice: istotam vsak tork in četrtek od 20. do 20.30. Zdravotni Načelnik.

Darujte za Sokolski Tabor!

Naši kraji in ljudje

I. izlet Umetnostno-zgodovinskega društva

se je vršil v nedeljo 18. t. m. Družba izletnikov je pod vodstvom dr. F. Steleta odšla s prvimi vlakom do Lesca in obiskala najprej Begunje. Župna cerkev je okrašena z Bradaškoviimi freskami in hrani Groharjevo repliko oltarne podobe »Srce Jezusovo«, katero je naročil ljubljanski škof dr. Jeglič. Nato si je društvo ogledalo zanimiv Kacijanarjev grad sedanjo žensko kaznišnico. Grad se omenja že v 14. stoletju kot last rimskih gospodov. Kmalu nato je prišel v last grofov Kacijanarjev, po katerih je dobil svoje nemško ime Katzenstein. Leta 1458 ga je Herman Celjski porušil, a so ga takoj poridali: v njem je našel zavetišče Dalmatin, ko so leta 1588 pregnali luteranske predikante iz mest. Sedanjo obliko je dobil grad 1664. Kacijanarji so si sezidali veliko stavbo s krasnim parkom, kakor stoji še danes. V 18. stoletju so okrasili hodnike in lovske dvorane z bogatimi štukaturami in freskami, ki so ob potresu le deloma trpele. Po ogledu teh zanimivih spomenikov baroka je sledil obed v Poljčah, popoldne pa izlet k Sv. Petru, gotski dvoranijski cerkvi na gričku s krasnim razgledom po vsej Gorenjski. Posebna privlačnost cerkve so freske iz prvepolovice 16. stoletja, ki pokrivajo še danes vso steno ladje in predstavljajo Kristovo življenje in trpljenje. Delo je izvršil mojster Jernej iz Loke, domačin slovenskega rodu. Freske sta strokovno razložila prof. Cankar in dr. Stele.

Po užitku polnem razgledovanju po Gorenjski, ki se pravkar ogrinja s cvetjem in zelenjem, se je podalo dru-

štvo na pot v Lesce, kjer je g. F. Avsec z izredno ljubeznivostjo razložil natančno stavbo zgodovino starodavne cerkvice in zvonika iz leta 1522. Sledil je ogled cerkve, njene opreme in paramentov. Največ pozornosti so poleg slik zbujale freske iz 18. stoletja, ki pokrivajo svod prezbiterja in predstavljajo znamenito domače delo iz baročne dobe.

Izlet je nudil dovolj zanimivosti iz raznih dob umetniškega ustvarjanja, vršil se je v krasni pokrajini in je vse udeležnike tudi družabno popolnoma zadovoljil. Prihodnji izlet bo 2. maja in bo pravočasno razglašen.

Občinska seja celjske okoliške občine

V nedeljo, 18. t. m. so se zbrali ob 9. uri občinski očetje okoliške občine celjske, da se posvetujejo o nekaterih zadevah. Do slusajnosti je bila občinska seja dokaj stvarna. Stavnbi odsek je poročal o stavbnem gibanju v okoliški občini ter podelil stavbno dovoljenje nekaterim posestnikom. V nasprotju s sklepom mestnega občinskega sveta je sklenil okoliški občinski svet, da prispeva k stroškom za brv čez Voglajno samo v znesku ene tretjine, za drugo tretjino mora skrbeti okrajni zastop, za tretjo pa mestna občina. Stroški brvi so določeni na 52.000 Din. Dela za napravo električnega voda v okoliški občini so se oddala tvrdki Brown in Boveri. Dokončana morajo biti v 5 mesecih, plačilo se pa izvrši do 15. junija 1927. Personalni odsek je predlagal, da se sprejmejo nekateri prošilci in prošilke v občinsko zvezo, kar je bilo sprejeto. Okoliška občina bo ponovno prosila mestno občino za znižanje plačila električnega toka, ki ga uporablja kino v Gaberju.

Pri slučajnostih je prosil občinski odbornik Strenčan za pojasnilo glede zidanja okoliške osnovne šole. Dobil je pojasnilo, da so bila razna dela že razpisana in da jih okrajni šolski svet ravnokar oddaja. Ker pa s svojimi tozadevnimi sklepi ni končal, član krajnega šolskega sveta, ki so istočasno občinski odborniki, za enkrat ne morejo dati glede oddaje stavbnih del natančnejšega pojasnila. Ta izjava je nekatere občinske odbornike silno razburila. Med njimi so bili zlasti tisti, ki še vedno iščejo razloge in priliko, da bi zgradbo okoliške šole preprečili. Povdarjalo se je med drugim, da se mestni občinski svet še do danes ni izjavil, ali in kdaj bo napravil do novega poslopja potrebne ceste, vodovod in električni vod ter izvedel tudi kanalizacijo. Okoliškim občinskim odbornikom bi pa moralo biti prav dobro znano, da je mestni občinski zastop že davno pristal na to, da se zgradi vse, kar okoliška osnovna šola za svoj razvoj potrebuje. Saj je bil ta sklep povod temu, da je v zadnji mestni občinski seji po Janičevi inicijativi dr. Ogrizek celo stavil tozadevno interpelacijo ter predbacival ostalim obč. odbornikom, da bodo naprtili z dovoljno ceno in s kanalizacijo mestni občini naravnost ogromne izdatke. Kje je tu odkritost?

V nadaljnjem dirindaju, ki se je razvil med splošnim prekrerkanjem, je poročal tudi občinski odbornik Petschuch o svoji intervenciji pri ministru Radiću. Na žalost pa je moral konstatirati, da je Radić ravno takrat, ko je dospel Petschuch v Beograd, »dimenzioniral« in da je mogel govoriti samo z nekim drugim višjim uradnikom. V velikem trušču pa tudi Petschucha nikdo ni poslušal in se je končno konstatiralo nesklapnost občinske seje. Kdor hoče videti, kako neresno se rešuje šolsko vprašanje v celjski okoliški občini, temu je samo potrebno, da se take obč. seje osebno udeleži.

Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri težko pričakovani II. del in konec grandioznega veličima

LJUBLJANSKI DVOR

hino

Pri predstavah sodeluje pomnoženi umetniški orkester! Cene nezvišane! Prednaznanilo: Pat in Patachon

Važni obletnici Šoštanja

Šoštanj, 20. aprila.

Prijazni Šoštanj praznuje koncem tega meseca dve važni obletnici. Pred 50. leti se je trg Šoštanj ločil od prejšnje velike občine Šoštanj, tako da sta nastali dve občini: Okolica Šoštanj in trg Šoštanj. Tržanom ni ugajalo, da bi jim županov slovenski kmet iz vasi Družmirje in so napeli vse sile, da se je občina ločila. Letos pa poteče tudi 15. let, odkar je bil šoštanjski trg proglašen za mesto.

S povišanjem v mesto je nastala potreba, da dobi Šoštanj mestno lice. Po zaslugi rajnega g. notarja Kolška je oživilo Olepševalno društvo, ki je zasadilo razne drevede in napravilo razne pešpote, delalo po listih reklamo za tujski promet in izdalo celo orientacijsko karto, ki je naštevala dobre gostilne, stanovanja, sprehode in lepe izlete v bližnjo okolico. Uspeh ni izostal. Dohajalo je dosti letoviščarjev, ki so dali mnogo zasluža obrtnikom v Šoštanju. Ko pa je ugrabila neizprosna smrt agilnega predsednika tega društva, je vse zaspalo. Ostale so po mestu slamnate strehe, vidijo se še ostanki bivše garjeve koniske bolnice, po mestu pa so cele barikade lesa od povojnih lesnih trgovcev, tako da naše mesto izgleda kakor kaka slavonska vas. Nekaj meščanov je res popravilo svoje hiše, da jih je veselje pogledati. Dobilni smo tudi nekaj novih stavb kakor Sokolski dom, Delavski dom, Katolski dom in nameravanih je še več drugih novih stavb, vendar pa vse to ni nobena privlačna sila za tuje, saj mu vse veselje pokvari slab vtis, če pogleda iz vlaka na poprej našete hiše, povrhu pa še preizkusil zanamari-ne okrajne ceste. Mestna občina je sedaj napravila nekaj pošpote, kar je bilo že skrajno potrebno.

Šoštanj velja kot industrijsko mesto, zaposleno je več sto delavcev, vendar se število prebivalcev ni povzdignilo, ker manjka večje število stanovanj. Dolžnost občine ni samo reševanje uradnih dopisov, ampak tudi to, da skrbi za povzdigo mesta in dobrobit meščanov.

Mestni občinski odbor bo pač ob takih obletnicah moral zavzeti vrlo resno stališče, da se mesto Šoštanj olepša, da bo vreden imena mesta in da si pridobi ugled.

Koncem meseca majnika pa bomo praznovali še dve obletnici, in sicer poteče 40 let, odkar je bila sezidana ljudska šola in 25 let, odkar obstoji v Šoštanju slovenska obrtna-nadaljevalna šola. Sedaj pa preti nevarnost, da ostane prihodnje šolsko leto 75 do 80 obrtnih vajencev brez šolskega pouka, ker se nam ne nakažejo za obrtno-nadaljevalno šolo nobene podpore, sami pa smo preslabi za plačevanje bremen.

Oprema železniških vagonov

Celje, 21. aprila.

Državna železnica zahteva na vseh postajah, da si lesni industriji in trgovci za prevažanje lesa po železnici sami preskrbe žico za povezovanje blaga, in sicer za tuzemstvo 3 mm, za inozemstvo pa 6 mm debelo žico, poleg tega pa tudi še ročice za posamezne vagon. Za povezovanje vsakega vagona se porabi za tuzemstvo za 25 do 30, za inozemstvo pa za 40 — 50 Din žice, povprečno torej okroglo 40 Din za vagon. Poleg tega je treba za vsak vagon 4 do 6 ročic v dolgoti 2,5 m in debelosti 10 cm². Če računamo za vsak vagon samo štiri ročice po 12,50 Din komad in potrebno žico za povezovanje, vredno 40 Din, znašajo ti opremlni stroški 90 Din za vsako vagonsko pošljiko.

Ako n. pr. odpošlje lesni trgovec letno tisoč vagonov lesa, mora plačati za opremo vagonov 90.000 Din. Če bi znašal lesni promet v celi državi samo 100.000 vagonov letno, bi torej znašali opremlni stroški 9 milijonov Din. Lesni promet pa je seveda mnogo večji. To opremo bi morala preskrbeti železnica sama, kajti lesne tvrdke itak plačujejo za prevoz predpisano tovarnino, ki naj bi veljala za opremljene vagon. Pred vojno je železnika uprava običajno dostavljala z verigami in ročicami opremljene vagon. Če bi železnika uprava naročevala verige in ročice pri domačih podjetnikih, bi ostal denar v državi in bi našlo tudi mnogo brezposelnih delavcev na ta način za služko. Tako pa kupujemo žico v Avstriji in Nemčiji. Ta žica prihaja za povezovanje vagonov iz tujine in le po enkrat v poštev, kajti pri iztovarjenosti blaga se žica navadno strga in postane nerabna.

Vagone, ki vozijo n. pr. v Italijo, pregledujejo Italijani navadno zelo strogo. Če je le mogoče, najdejo pogreške pri povezovanju in zahtevajo potem za naknadno povezovanje vagona po 50 do 80 Din. Opremlni stroški s tem seveda znatno narastejo.

Od konca vojne je minilo skoraj že osem let in čas bi že bil, da preskrbi železnika uprava potrebno opremo za povezovanje vagonov. Ako bi n. pr. zahtevala za izposojevanje vsake vagonске opreme 10 Din, bi si odpošiljatelji prihranili pri vsakem va-

„Zadnji dnevi Pompejev“

V glav. vlogi Mihael Varkony, Lina de Liguoro, Marija Corda, Izbruh Vezuvia in propast Pompejev prekaša filmsko-tehnično vse, kar je bilo dosedaj doseženo na polju filmske umetnosti. Film podaja bitje in žitje starih Pompejev in nam prikazuje propast tega klasičnega mesta starega veka. Boj za življenje in smrt z levi v amfiteatru! 100.000 sodelujočih oseb! Kolosalna režija! Ta film prekaša „Quo vadis“? Ker je za ta film velikansko zanimanje prosimo, da si preskrbite vstopnice v predprodaji dnevno od 10.—12. in od 2. naprej ali da si vstopnice rezervirate telefonično (št. 730) ter jih dobite v pisarni kina do četrta ure pred vsako predstavo!

gonu okrog 80 Din. Država bi imela opremo plačano v kratkem času, ker bi znašala najemnina za opremo letno približno 3 milijone Din.

Lesni industriji in trgovci naj se v tej zadevi čimprej obrnejo na trgovsko zbornico. Ugodna rešitev tega vprašanja bi bila tudi državi v prid, ker bi imela n. pr. v službi mobilizacije z opremo dobro oskrben vojni park na razpolago.

Rodbinske težave

Radikalno »Vreme« v Beogradu poroča, da je radičevski poslanec, ki ne gleda na položaj preveč rožnato, izjavil beograjskemu novinarju, da vzrokov za krizo radičevščine ni treba iskati preveč globoko. Vse zlo obstoja edinele v tem, da je Radić preveč slaboten napram svojemu sorodstvu. Njegovi sorodniki so vsemogočno diktirali v stranki, pri tem pa intrigrirali drug proti drugemu in vedno jih je grizla črna zavist, če je kdo dosegel kaj več. Gospa Marženka je na primer zasovražila Pavla Radića in njegovo gospo še ko je bil Pavle Radić minister, Stjepan Radić pa ne. Kum g. Predavec je tudi nastopil proti Pavlu. V Pragi je prišlo naravnost do osebnih nastopov, ker so se Pavlu Radiću ob priliki mladinskega kongresa agrarne stranke kot ministru izkazovale vse drugače časti, kot pa Predavcu. V samem poslanstvu se je Predavec vse besen jezil, da je vendar Pavle naveden rekrut v stranki, medtem ko je on general. In general je po povratku domov protestiral pri generalisimu Stjepanu in tik pred poretom Stjepana iz vlade je že bilo vse pripravljeno, da pride na Pavlovo mesto Predavec.

In zet, inženjer Košutić je bil na shodu na Sušaku že najavljen za bodočega prometnega ministra — saj je strokovnjak. Toda tast je obračal, radikalji pa so obrnili in ministrski fotelj je šel Košutiću po vodi.

V taki okolici in v takem ozračju pa je mislil Radić, da bo nemoteno rušil ono, kar je pred časom bilo sveto tudi njemu. Vidite, je končal črnogledi radičevce, to je ugonobilo Radića in izzvalo razcepitve v njegovi stranki.

O Felberjevem otoku nad Mariborom

Maribor, 20. aprila

Zahodno od Maribora, malo višje, leži v Dravi precej obsežni Felberjev otok, ki je slehernemu Mariborčanu dobro poznan, čeprav je širši javnosti pravzaprav nedostopen. Otok, ki meri 16 ha površine, ima prekrasno lego, tako da bi bil zelo primeren za lego kakega sanatorija ali poletne kolonije ali za kopališče; o načrtih zgradbe mestnega kopališča se je mnogo govorilo. Sedaj se nahaja na njem samo gospodarsko poslopje, njive, travniki in precej obsežen gozd, ki ga oblast zahteva v svrhu ohranitve in očuvanja zemlje pred de-ročo vodo. Na otok najraje poňajajo kopalci v čolnih, zlasti je priljubljen kot zelo prijetno sprehajališče in miren kraj za pomenke. Zvezo z obrežjem vzdržuje majhen brod.

Kakor smo že poročali, je ta otok na prodaj. Ima pa zelo zanimivo zgodovino in je predmet vsakovrstnih vprašanj. Pred svetovno vojno je bila zamišljena na otoku električna hidrocentrala, ki naj bi dajala moč Mariboru in Gradcu; po zgraditvi fialse elektrarne se je zdel Felberjev projekt pokopan, vendar se čujejo v zadnjem času novi glasovi o realizaciji tega načrta. Pred par leti so se vršili na njem zanimivi poskusi, za katere so se zanimali tedaj vsi strokovni evropski listi. Mariborsko zaljerejsko društvo je spustilo na otoku več plemenjakov srebraste pasme, živali so se v prosti naravi okrepile, v svoji barvi pa silno obledela. V lanskaj zimi pa je prebredla Drava lisica in pokončala večino teh zalcev.

Otok je sedaj v zasebni lasti, nekdanj pa je bilo drugače. Brez dvoma najlepše dneve do sedaj je videl otok 1. 1862, ko se je vršila na njem velikanska slavnost vseh štajerskih pevskih društev. Takrat je bilo zbranih na otoku na tisoče ljudi, za to priliko je bil zgrajen čez Dravo na otok poseben lesen most, na otoku samem pa so bila plesišča, promenade in restavracije. Ponoči je bil otok razsvetljen s tisoči lampički. K tej slavnosti so se pripeljali tudi Slovenjgiračani, okoli 30 oseb, na njihovem splavu je vtilrala velika nemška zastava. Takrat so se pričeli v Mariboru narodnostni boji, kajti prej so bili tudi Slovenci člani Männergesangsvereina, Kazine in drugih društev.

Danes II. del in konec

„Cirkus Barnum“

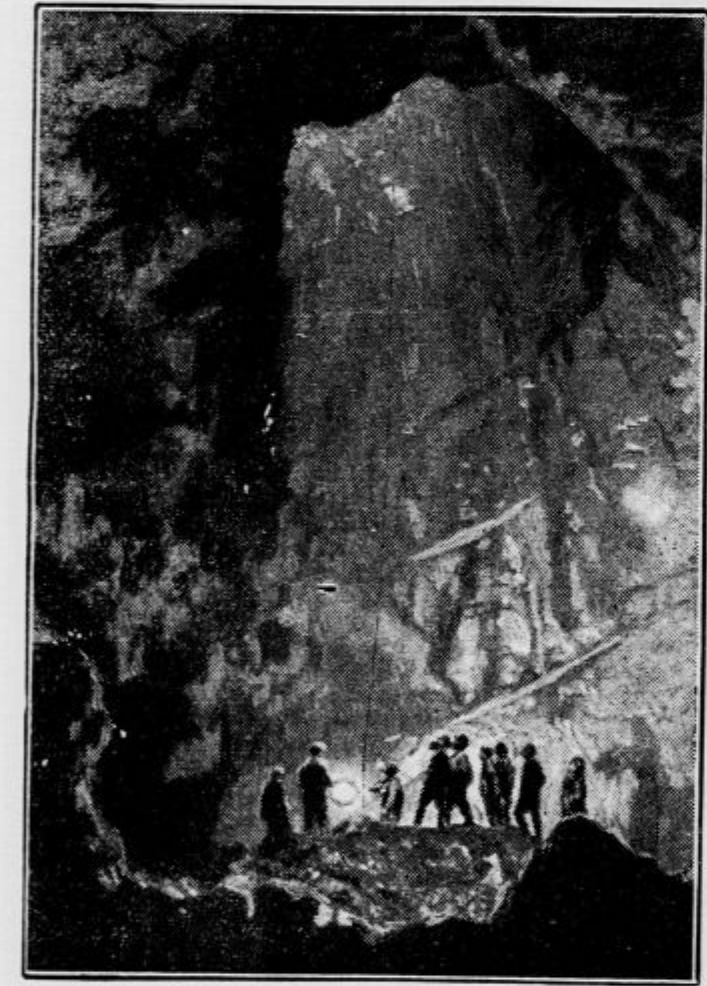
Višek pustolovščin — Predzrna izvajanja orjaka-akrobata Bonomo iz cirkusa Barnum-Bailey. Senzacija nad senzacijo.

Predstave pop. 3., 5., 7. in 9. uri.

3299

Kino „IDEAL“

Jama za Bukovim vrhom nad Vrhniko

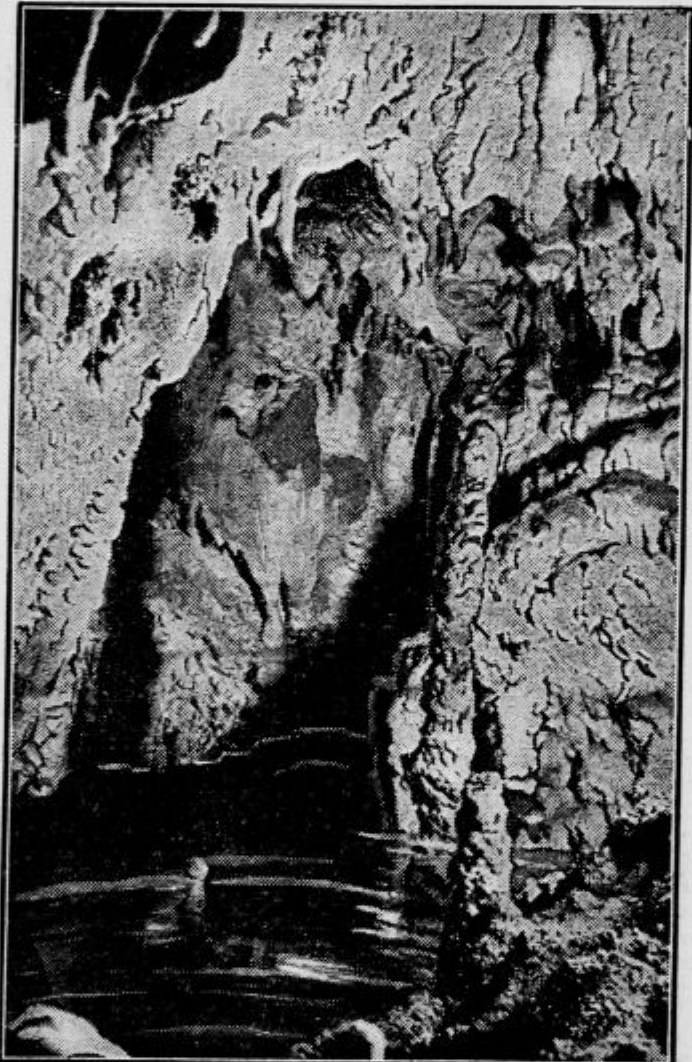

Že zemljiške oblike na površju našega Krasa obračajo nase pozornost prijateljev narave. Med posebne zanimivosti pa spadajo jame in brezdna kraškega podzemlja. Saj napravijo s svojimi okraji na obiskovalca utis svojevrstne romantike. Razne sige, ki so z njimi prevlečene stene in tla, pa impozantni stalaktiti in stalagmiti in bajeslovni stvori podzemnega carstva v svojih čudovitih oblikah vzbujajo občudovanje v vsakem človeku.

Lepote jam in temoti prilagojeno živalstvo in rastlinstvo so razlog, da se jame raziskujejo tudi znanstveno. Mnokojke pa so jamske ekspedicije še po-

sebno važne za poznavanje podzemne hidrografije. Tako tiči tudi ključ za reševanje zamotanega problema podzemne Ljubljane, skrit v jamah in brezdnih gozdovja vrhniškega Krasa. Naše »Društvo za raziskovanje jam« te jame obiskuje in raziskuje že drugo leto sistematično od vseh zanimivih strani.

Pričujoči sliki kažeta »Jama za Bukovim vrhom«, dve uri hoda od železniške postaje nad Verdum. Raziskali so jama minul, nedeljo pogumni ljubljanski in vrhniški jamarji. Med njimi, ki so se spustili s pomočjo vretena po škripcu in žični vrvi okoli 60 m navpično, je bil celo 120 kg težki Vrhni-

čan g. Joško Jelovšek.

Jama, bi se dalo najlepše primerjati s kuhinjo naše hiše na primorskem Krasu. Dno ima skoraj obliko kroga v premeru 40—48 m. Strop nad njim se boči v višino 25 m. Iz stropa pa se dviga pod milo nebo 35 m visok kamlin premera 5—8 m. V najlepšem okopanem zakotju jame leži tudi basen kristalno čiste vode.

Društvo za raziskovanje jam zasluži pač od naše javnosti malo več podpore. Saj spada v njegov delokrog četrtri, najbolj siromašni del Slovenije, ki mu utegnejo postati jame še vir boljšega blagostanja.

šekova proslavi v tej tragediji 25letnico svojega umetniškega delovanja. Studira se tudi veseligrada od Ludvika Fulde »Domače ognjišče«, ki pride na oder v režiji gosp. J. Koviča.

Spominska predstava »Idiota«, ob obletnici smrti režiserja in igralca Narodnega gledališča v Ljubljani Borisa Putjata bo v soboto, dne 24. t. m. ob 8. zvečer v dram-skem gledališču. Vstopnice se dobe od petka 23. t. m. dalje pri blagajni in opernem poslopu. V glavnih vlogah Putjatave prireditve »Idiota«, nastopijo ga. Nabocka ter gg. Rogoz in Levar. Pred predstavo bo govoril spominski govor ravnatelj drame g. Pavel Golja.

Proslava petorice v Beogradu. Petorica članov beograjske opere je slavila te dni svoj tridesetletni, ožroma štiridesletni jubilej godbeniškega poklica. Od tej priložnosti se je vršil koncert beograjske filharmonije, na katerem so se izvajale poleg drugih domačih skladb tudi Paurnovičeva »Svita« in kompozicije skladatelja Kristića. Jubilejtom so čestitali poleg drugih glasbenikov osebno komponisti: Stovan Hristić, Petar Kristić, Jovan Zorko, Golub in Rihnič. Petorica je prejela v priznanje poštovnega dela in truda v orkestru tudi šopke in vence.

Proslava srbskega gledališkega igralca Gjorgja Protića. V beograjskem »Magnezu« je pred par dnevi slavil tridesetletnico svojega gledališkega delovanja igralec Gjorgje Protić. Nastopil je v klasični Sremčevi dramatisirani noveli »Ivova slava«.

lettu.) Gosp. Knittl je bil dober; zdaj šele vidimo, da je bil v »Aidi« utrujen od potovanja. Duet z Marino (go. Thierryjevo) je bil naravnost izvrsten. (Tudi ga. Thierryjeva je žela za svoji kreaciji v »Aidi« in »Rigolettu« mnogo priznanja; njen alt, sifovst in globok, je prišel do izraza posebno na dinamičnih mestih.) Ulogo Borisa Godunova je pel gosp. Holodkov. Bil je v tej kreaciji dovršen. Dobre figure so postavili na oder tudi ga. Poličeva (krčmarica), ga. Ribičeva (Feodor), gosp. Banovec, ga. Lovšetova ter gosp. Zupan, ki je s svojo divno igro ublažil nračni ton muzikalne drame ruskega skladatelja. Splošno se naglašja, da je ljubljanski operni ansambel baš s predstavo »Borisa«, prijetno izmenjal in dokazal svoje sposobnosti.

Mariborske gledališke novosti. Ker je gdi. Zamej beva ozdravela, se vrši v najkrajšem času premijera češke komične opere »V vodnjaku« in Ipatčeve enodeljanske pantomime »Možiček«. Slednjo bo dirigiral Intendant dr. Brenčič. — Drama pripravlja v režiji ravnatelja drame gosp. Brittine drugo krestno predstavo v tej sezoni, in sicer A. Cerkenška drama »Greh«. Predstavlja se dalje v režiji gosp. Železnika Schillerjeva tragedija »Marija Stuart«, s go. Bukičkovo v naslovni vlogi. Ga. Buk-

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Zacetek ob 20 uri.

Četrtek, 22.: »J. G. Borkman«. B. Petek, 23.: »Naša kris«. F. Sobota, 24.: »Idijota«. Predstava v spomin obletnice Putjatave smrti. Izv.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 22.: »Evangeljnik«. D. (Kupont.)

Naša opera v Sarajevu. Tretja predstava ljubljanskega opernega ansambla v Sarajevu je prinesla na oder Musorgskega delo »Boris Godunov«. Kritike o izvajanju te opere so nadvse laiskave. Tako piše »Večernja Posta«: Visoka glasbena kultura ravnatelja gosp. Poliča je vcepila ansamblu absolutno disciplino. Vsak akcent, sleherni dinamični finosa, kateri je glasba Musorgskega polna, je bila dovršeno podana in z orkestrom se je čutil eno tudi oder. Zbori so bili izvršni. Celotni uprizaritvi je vtisnil pečat gosp. Betetto v ulozi starega in poštenega Pimna, ki drhti nad usodo Rusije. Glas gosp. Betetta je izenačen ter se odlikuje po dovršeni dikciji. (Gosp. Betetto se je odlikoval že v »Aidi« z odlično kvaliteto svojega glasu, ki je prišel še do večje veljave v »Rigo-

Domače vesti

Martin v Lurd, Martin iz Lurda

Okrug 150 romarjev je odšlo pred nedavnim iz Slovenije v Lurd, med njimi približno tretjina duhovnikov. Vrnili so se prejšnji teden.

Ko so jo primahali sem gor čez, se pač niso zavedali, da imajo tudi oni nekoliko tiste naloge, ki jih izpolnjujejo n. pr. internacionalne sportne reprezentance. Inozemstvo nas sodi po vzorcih, katere jim pošiljamo na ogled. Lani smo poslali par poučnih ekspedicij v Francijo, sportnih v Italijo, — posebno veselje nismo bili nad vestmi in govoricami, ki so se pozneje nekoliko širile. Zato je treba pohvalno ugotoviti, da n. pr. svetovni romarji niso dali povoda za takšne pritohbe. Sedanjí lurski romarji pa so bili zopet manj pazljivi. Res sicer niso napravili nobenega večjega škandala, niso jurkali in oplenili bufetov, brisrskali sprejemnih deputatov, niso se pijani valjali itd., — pa vendar so bili dovolj nenodni, da so se obmejni laški organi vzgledovali nad njimi in imeli povoda dovolj za slabe šale nad neokretnostjo ljudi, katerim pravi »neščin«, da so »sluheri«. Veselost je zbudil poziv nekoga župnika voditelja ekspedicije: »Pre-sveti, bageži je že gori, stopite kar se vi gor!« (Vsi romarji so bili takrat že v vagonih). Še večja je bila veselost, ko se je pričelo vneto in dolgotrajno iskanje izgubljene škofove marelje.

To vse je le nedolžen »hiec«. Nepriljetne je pa, da se pred odhodom vlaka romarji vprizorili bombardement postojnske postaje ter zmetali na njen peron okrog 80 praznih vinskih steklenic. Financarji, karabinjerji, meličniki in železničarji so pobrali razbizo steklo, upravičeno nevoljni. Kakor da je peron najpripravnejši kraj za črepanje, in kakor da imamo res v Jugoslaviji ali vsaj v Sloveniji takšne navade. Edino, kar je imponiralo Lahom, in kar veljalo za olajšujočo okolnost, je to, da so naši romarji pili samo »ta boljšiga«, kar so financarji ugotavljali iz napisov laških firm na odmetanih steklenicah.

V ostalem so Lahi bili nezaupljivi. Videli so pri romarjih mnogo steklenic lurske vode, o kateri so pa nejevolniki domnevali, da se je nad njo že ponovil čudež iz Kane. Ali se je obmejna financa v tem prepričala, nam ni znano, in ravno tako ne, da li bo lurska voda pomagala tudi proti davkom, ali pa učinkuje le interno.

M. A. C.

* Poslanik Oskenski zopet v Beogradu. Gospod Zdislav Oskenski, poslanik poljske republike na našem dvoru, se je po daljšem dopustu vrnil v Beograd ter je predvčerajšnji zopet prevzel vodstvo poslanstva.

* Pogajanja med Avstrijo in novo državo za medsebojno sodno pomoč. Že večerj smo poročali, da se bodo vršila te dni na Dunaju pogajanja naših in avstrijskih ekspertov za sklenitev konvencij o medsebojni sodni pomoči med obema državama, o izvrševanju razsodil in izročitvi krivcev. Naša vija da je imenovala za svoja delegata dr. Janka Babnika, predsednika višjega deželnega sodišča v Ljubljani in dr. Zivka Periča, profesorja na beograjski univerzi.

* Postopanj proti Proforskemu društvu ustavljeno. Ministrstvo prosvete je izdalo odlok, s katerim se ustavlja vsako nadaljnje postopanje proti upravi Proforskega društva. Odlok o uvedbi postopanja in preiskave povodom znane spomenice Proforskega društva, s katero se obsoja delovanje tedanjega ministra prosvete, je izdal g. St. Radič, preiskavo pa je vodil načelnik Djoka Djordjevič.

* Jubilej narodnega trgovca Antona Kocuvana v Celju. V torek, dne 20. t. m. je obhajal v Celju 60 letnico svoje starosti znani narodni trgovec Anton Kocuvan. Pred kratkim pa je praznoval v najhojem rodbinskem krogu s svojo ljubezljivo in udano mo so proro srebro poroko in 30 letnico svoje samostojnosti. G. Anton Kocuvan je stara slovenska korenina. Izahaja iz iste mračne preteklosti, ko zlasti pridobitnim slojem ni bilo baš lahko se kazati Slovenca, še manj pa se narodno udeleževati. Nezavednost našega ljudstva, na drugi strani pa nemški kapital in nemški šovinizem je končno upognil marsikatero obrtnika in trgovca v boju za obstoj, čeprav je bil v jedru in po srcu dober in poštenjak. Tembol se moramo danes v svobodni nacionalni državi spominjati onih redkih neustrašenih mož, ki so orali slovenski trgovini in obrti celino in ki niso pod valpetovim blcem upognili svojega kremenitega značaja, čeprav bi se jim lahko v nasprotnem taboru boljše godilo. Eden izmed teh značajnih mož je tudi g. Anton Kocuvan. Na narodnem polju se je začel udeleževati že pred 40 leti. Tekom svojega bivanja v Sošanju je kot predsednik Čitalnice marljivo zbiral okrog sebe raztresene slovenske ude, kot starosta Sokola je navduševal svoje brate in sestre za lepo sokolsko idejo, kot odbornik Posojilnice je pa podpiral vsako stremiljenje, da se oprosti slovenski človek tujega kapitala. Vse-povsod in v vsakem društvu je sam in njegova rodbina vršila v polni meri svojo narodno dolžnost. Okrog 15 let biva g. Anton Kocuvan že v Celju. Prav kmalu se je znal v novih razmerah tudi tu ter užival kot narodnjak in demokrat v vseh krogih največje spoštovanje. Zlasti lahko služi g. Kocuvan kot vzor, ako je treba vršiti tudi svoje državljanske dolžnosti. Še morda ga ni bilo treba opozoriti pri raznih volitvah na narodno in strankarsko dolžnost. Zavednemu narodnjaku kmalemo tudi mi: Še na mnoga leta!

* Izvolitev naprednega župana v občini Petrovci. Pišejo nam: V naši občini so je vedno bil hud boj ob volitvah. Zaradi nediscipliniranosti naprednjakov je bilo mogoče, da so klerikalci vedno prodrli s svojim županjskim kandidatom. Napredne stranke, site 30 letnega klerikalnega paševanja, so se po smrti prejšnjega župana Antona Korena str-

nile v skupno fronto in šle v nedeljo združene k županjski volitvi. Za župana je bil izvoljen ugledni posestnik g. Franc Teržan iz Petrovc, za njegovega namestnika pa g. Franc Kos, (JSDS) posestnik in uslužbenec v keramični tvornici v Ljubljani. Tako se je uresničila naprednjakov petrovske občine dolgoletna želja, da je bil zdaj iz njih srede izvoljen napreden župan, mož, ki nam je porok, da bo vodil krmilo občinske uprave v zadovoljstvo vsem.

* Iz ministrstva financ Za srezkega inspektorja v Celju je imenovan g. Aleksander Labaš.

* Prodaja časopisja na kolodvorih. Ministrstvo prometa je izdalo podrejenim organom sledečo naredbo: Ministrstvo je bilo obveščeno, da se na mnogih kolodvorih zabranjuje prodajanje dnevnih časopisov in se ovirja razpečevanje listov. Vsem domačim listom se mora iti pri razpečevanju do skrajnih meja na roko. Na eventualne pritožbe s strani uredništva se bo najstrožje postopalo.

* Poziv vsem maturantom I. državne gimnazije v Ljubljani iz leta 1916. (a in b oddelki) Udeležite se proslave 10 letnice mature v soboto dne 1. maja ob 20. uri v restavraciji K. Košak, Krekov trg 11.

* Hlmen. Poročili se je v Ljubljani pešadjski poročnik g. Stanislav Kajfež z gospico Zoro Uršičevo iz ugledne primorske rodbine. Bilo srečno!

* Pokop notarja Lenčka se je vršil v torek v Škofji Loki ob ogromni udeležbi inteligence in kmetijskega ljudstva ne samo iz škofovske okolice, temveč tudi iz Ljubljane in cele Slovenije. Pokojnikovi lovski tovarši so mu pod vodstvom g. davčn. upravitelja Adamiča priredili veličastno sprejemstvo na zadnji poti, kateremu so razen lovcev s podpredsednikom SLD notarjem Matvezem Hafnerjem na čelu sledili tudi zastopniki notarske zbornice s predsednikom g. Hudovernikom, zastopniki uradov, mestni občinski svet z županom, zastopniki Okrajne hranilnice, ognjegasci iz Škofje Loke in okolice in domači »Sokol« v kroju s pevskim zborom. Krsto so nosili lovci in na grobu se je poslovil od njega g. notar Matvez Hafner v imenu vseh slovenskih lovcev, g. notar Hudovernik pa v imenu stanovskih tovarišev. Izvenela je beseda in pesem, zabobneli so streli, v daljavi pa je zadonel lovski rog zadnji pozdrav.

* Smrtna kosa. V Št. Jurju ob južni železnici so pokopali v ponedeljek, dne 19. t. m. lovškega paznika Jarmovška v 80 letu starosti. Rajni je bil dolga leta paznik celjske slovenske lovske družbe, nato pa v revirju g. Roberta Diehla. Kot takega ga je poznalo mnogo slovenskih lovcev. Naj mu bo domača zemlja lahka!

* Balkanski kongres akademskih klubov za Zvezo narodov se bo vršil v Beogradu od 23. do 25. t. m. Svojo udeležbo so že prijavili poleg jugoslovenskih, bolgarski in grški visokoolci, skoro gotovo pa se bodo odzvali vabilu tudi turški in albanski delegati. Za ljubljanski akademski klub Zveze narodov sta odstopovala na kongres podpredsednik fil. Zwitter in tajnik jurist Zajc. Svet slušatelj ljubljanske univerze, vrhovna skupna reprezentanca ljubljanskih visokoolcev, pa odpošlje na izrecno povabilo beograjskega kluba za Zvezo narodov na predstoječi kongres svojega podpredsednika Jur. Golouha.

* Dilaki zagrebške Trgovske akademije v Južni Srbiji. Iz Škopja poročajo, da je prošli ponedeljek prispel tjejak direktor zagrebške Trgovske akademije g. Hadžić z nekaterimi profesorji in večjim številom dijakov in dijakin. Na kolodvoru jih je sprejel direktor škopljanske Trgovske akademije z dijaštvom. Zagrebčani so iz Škopja nadaljevali potovanje v Južno Srbijo, kjer posetijo Kosovo, potem Solun, Bitoli, Ohrid, Kicevo in druga mesta ter se vrnejo v Škopje, kjer ostanejo nekoliko dni. Na povratku obiščejo Kraljevac in druga večja mesta Srbije.

* Ekskurzija beograjske trgovske šole. Skupina dijakov beograjske trgovske šole »Commercium« odpotuje prihodno nedeljo na daljšo ekskurzijo, na kateri se ustavi tudi v Ljubljani. Izletniki pojdejo preko Zagreba, Ljubljane in Trsta v Benetke ter gorjono Italijo. Ekskurzijo vodi ravnatelj trgovske šole Branimir Todorović.

* Za razvoj naše avilatike. Ministrstvo vojske in mornarice je odobrilo naslednje kredite za razvoj naše avilatike: za razširjenje aerodroma v Zagrebu in Škopju 3 milijone 800.000, za gradnjo vojašnice za zrakoplovno četo v Novem Sadu 1.500.000 ter za štab zrakoplovne tehnične komande v Kraljevu 1.320.000 dinarjev.

* Sprememba v gerentstvu. Veliki župan mariborske oblasti je razrešil dosedanjega gerenta v občini Dolnji Slaveč, Petra Bertanica, gerentske dolžnosti ter imenoval za novega gerenta te občine Franca Mešiča, posestnika in mlinarja v Dolnjih Slavečih št. 29.

* Nov ustanovni član Vodnikov družbe. V Slovenjgradcu se je prijavil poverjenstvu Vodnikov družbe kot ustanovni član in plačal ustanovno Din 500 znani narodnjak, odvetnik dr. Ferdo Pirnat.

* Predavanje Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. V nedeljo je priredil Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani skupno z državnim bižljijskim zavodom predavanje v Št. Pavlu pri Preboldu o socialnem zavarovanju in oblihi higijeni. Za predavanje je vladalo veliko zanimanje in se ga je udeležilo nad 200 oseb. Predavanje je otvoril zastopnik urada, ki je navzočim pojasnil velik pomen in socialno gospodarsko važnost zavarovanja. Opozoril je tudi na velike dajatve, ki jih uživajo zavarovalci, in ki bi moge biti še popolnejše, ako bi se posrečilo preprečiti vsako izkoriščanje zavarovanja. Zato hoče okrožni urad s predavanji širiti umevanja za naloge zavarovanja in opozarjati člane na veliko važnost rednega in higijenega življenja. Zdravnik državnega bižljijskega zavoda dr. Hribar je na to v kratkih besedah, ki

so bile spremljivane z zanimivim filmom, predložil navzočim, kako se najlažje in največkrat prenašajo nalezljive bolezni, ki imajo težke posledice. Prihodnje predavanje priredi okrožni urad v nedeljo dn 25. t. m. v Mariboru, v mestnem kinu.

* Sprememba v prometu potniških vlakov. Pričenši s 25. aprilom dalje vozi na progi Novo mesto-Karlovce dnevno redno vlak št. 1009: odhod iz Novega mesta ob 1.28, prihod v Karlovce ob 4.05 t. j. podaljšanje vlaka, ki odhaja iz Ljubljane ob 23. uri in na progi Ljubljana gl. kolodvor-Novo mesto vlak št. 1013; odhod iz Ljubljane ob 10.10, prihod v Novo mesto ob 13.04. Nadalje vozi pričenši od 26. t. m. dalje na progi Karlovce-Ljubljana dnevno redno vlak št. 1010; odhod iz Karlovca ob 0.17, prihod v Ljubljano glavni kolodvor ob 5.10. Z vpeljavo tega nočnega para vlakov bo vpostavljen zopet direktna zveza Ljubljana-Sušak, ker pričenša z istim dnevnim vozitmi med Zagrebom in Sušakom priključna brzovlaka. Prihod tega brzovlaka v Sušak je ob 9. uri 1 min. ter odhod ob 18. uri 37 minut. Pri obhvi vlakih se nahaja direktni kurzni voz München-Sušak in obratno. Nadalje prično voziti pričenši z 2. majem na progi Ljubljana gl. kolodvor-Bistrica Bohinjsko jezero in Ljubljana gl. kol.-Kamnik običajni nedeljski izletniški vlaki.

* Splošno gospodarsko stanje v okolišju mariborskega sodnega okraja. Ob priliki zadnje objave hranilni vlog pri slovenskih hranilnicah se je nepravilno povdarjal dober gospodarski položaj naših krajev, ker so hranilne vloge nekoliko poskočile. Predvsem je treba povdariti, da je v hranilnicah naložen skoro izključno denar matodejtnikov in drugih sodnih varovancev, katerega moralo sodišča naložiti v pupilarnovarnih hranilnicah, dočim se gospodarski pridobitni krog radi nizke obrestne mere in iz raznih drugih razlogov ne poslužujejo hranilnic, marveč drugih denarnih zavodov. Poleg brezštevilnih dražb in meničnih kreditov, katerih višina se ne da kontrolirati, najbolj kričijo o slabem gospodarskem položaju naših krajev vključbe v zemljiški knjigi. Tako je bilo samo pri okrajnem in okrožnem sodišču v Mariboru brez eksekutivnih vključb in brez kupninskih ostankov v zadnjem četrtletju 1925. vključb pri zemljiških v Mariboru 6.454.504 Din. v okolič pa 7 milijonov 628.178 Din terjatev.

* Ljubljanski velesejem. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani si je zagotovil pripreren razstaveni prostor ob priliki letošnjega velesejma od 26. junija do 5. julija, da omogoči največjemu obrtnikom, ki sicer ne bi mogli razstaviti svojih proizvodov, udeležbo na velesejmu. Razstavo predmetov vseh teh obrtnikov bo organiziral Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, ki bo deloma kril stroške za dekoracijo, razstavo in drugo. Pomoči najbolj potrebni interese nati prijavijo svojo udeležbo Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Krekov trg št. 10, ki bo določil, katerim obrtnikom se prostor dodeli. Prijave naj se pošljejo najkasneje do konca aprila.

* Komisija v Radičevi banki. Včeraj dopoldne je končala svoje delo komisija, ki je po nalogu ministra dr. Nikiča pregledala poslovanje radičevske Hrvatske seljačke za družne banke v Zagrebu. Pričetkom preiskave je proti postopanju komisije protestiral dr. Maček, ki pa se je kmalu udal. Komisija je ugotovila, da se denar, ki je bil namenjen za posojila potrebnim kmetom, ni uporabljal v ta namen, temveč se je posodil tvežli Braća Janković in znanemu radičevskemu veleindustrijaču Prpiću. Ugotovilo se je tudi dalje, da akcijski kapital banke še ni vplačan v celokupnem iznosu. Posamezniki so akcije sicer podpisali in jih tudi dobili, a plačali jih niso. Komisija se je včeraj vrnila v Beograd, kjer bo poročala o rezultatih pregleda.

* Požar v Račah. V noči od 12. na 13. t. m. je ob 11. uri izbruhnil pri posestniku Jož. Pipenpajerju požar. Na mah je bilo veliko gospodarsko poslopje celo v plamenu. Velika nevarnost je obstojala, da se vname sosedno s slamo krito poslopje in pa tik pogorelega poslopja stoječe kopice slame posestnika Pulkota. Rački asilci so nemurno hitro in spretno delali in sicer z ročno in parno brigolano, da je ponovno pokazala, kako prepotrebna je za ta kraj. Le resnično vestnim in vztrajnim gasilcem se je zlahkajti, da ni prišlo do večje katastrofe, ker je bila na desni strani pogorišča ogrožena cela vrsta s slamo kritih hiš.

* Deset milijonov škode na zagrebškem kolodvoru. Včeraj je prispel v Beograd direktor železniške direkcije v Zagrebu, ki je prometnemu ministru sporočil, da je preiskava glede manipulacije s premogom na zagrebškem kolodvoru končana. Zagrebške »Novosti« doznajajo, da znaša škoda, ki jo trpi država vsled neracionalne manipulacije s premogom, približno deset milijonov dinarjev. Ne gre pa, kakor se naglašja za tatvino. V Zagrebu so kupovali več premoaga kakor so ga rabili; zlagali so ga na ogromne kupe, ter uporabljali vedno le nove dobave.

— Čuvajte svoje lice od kvarilivega učinka mila, ki Vam povzroča mozolje, prezgodnje gube in druge kožne izpuščaje. Uporabljajte za umivanje lice obraza edino perfektno in od mnogih zdravnikov priporočeno sredstvo pariško emulzijo »Vasigne Adeline Patti«, s katero boste dosegli trajno svežost polti in odstranile vse kožne bolezni. Priznanja prihajajo dnevno. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah za ceno Din 30 stekleničica. Glavno skladišče za Jugoslavijo: Zagreb, Gajeva ulica 8.

— Čuvajte svoje lice od kvarilivega učinka mila, ki Vam povzroča mozolje, prezgodnje gube in druge kožne izpuščaje. Uporabljajte za umivanje lice obraza edino perfektno in od mnogih zdravnikov priporočeno sredstvo pariško emulzijo »Vasigne Adeline Patti«, s katero boste dosegli trajno svežost polti in odstranile vse kožne bolezni. Priznanja prihajajo dnevno. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah za ceno Din 30 stekleničica. Glavno skladišče za Jugoslavijo: Zagreb, Gajeva ulica 8.

— Čuvajte svoje lice od kvarilivega učinka mila, ki Vam povzroča mozolje, prezgodnje gube in druge kožne izpuščaje. Uporabljajte za umivanje lice obraza edino perfektno in od mnogih zdravnikov priporočeno sredstvo pariško emulzijo »Vasigne Adeline Patti«, s katero boste dosegli trajno svežost polti in odstranile vse kožne bolezni. Priznanja prihajajo dnevno. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah za ceno Din 30 stekleničica. Glavno skladišče za Jugoslavijo: Zagreb, Gajeva ulica 8.

dočim se je stari premog s časom upalil ter vsled upliva atmosfere razpadel v prah. Krivci bodo, ako se jim krivda dokaže, strogo kaznovani.

* Tragična smrt mladenke. Na Ptujski gori se je pripetila preteklo soboto vsled neprevidega ravnanja z orožjem grozna nesreča. Tamkajšnji posestnik in pasijoniran lovec J. Škrlec je čistil svojo lovsko puško v veži. V trenutku, ko je njegova dvajsetletna hčerka stopila v vežo, se je nenadoma sprožila puška in kroglja je deklico zadela v prsa. Deklica se je zgrudila na tla in kmalu nato umrla vsled izkrvavitve. Tragični slučaj je vzbudil v tamkajšnji okolici splošno sožalje.

* Trije zagonetni smrtni slučaj. V Borkovcih v Slavoniji je umrl te dni tamkajšnji občinski upravitelj Vereš. Dva dni po njegovi smrti je umrl njegov oče, tretji dan pa še mati. V petih dneh so bili v rodbini trije smrtni slučaj. O Verešu, ki je bil svojedobno v preiskovalnem zaporu zaradi sumnje, da je zažgal hišo, krožijo raznovrstne vesti. Oumunjčen ie, da je povzročil celo vrsto požarov. Splošno se domneva, da so umrli vsi trije nenaravne smrti.

* Usoden skok z vlaka. Logar Adam Durman iz Veljnja v Bosni je na postaji v Bursanskem Novem skočil z vlaka, ki se še ni bil ustavil, tako nespretno, da se je sprožila njegova puška in ga je naboj zadell v prsa. Pri tem je Durman prišel pod kolesa, ki so mu odrezali obe nogi. Prenesli so ga v bolnico, kjer je kmalu nato umrl.

* Železniška nezgoda v Sevnici. Na postaji Sevnica sta predvčerajšnjim popoldne trčila dva tovarna vlaka. Vsled močnega surka je bilo poškodovanih deset vagonov Človeških žrtev pa ni bilo. Materijalna škoda je znatna. Vsled nezgode so imeli vlaki v smeri Zagreb-Ljubljana znatno zamudo.

* Čajanka. Ste že poskusili čajne mešanice Čajanka in Globus. Vamilijen sladkor, Poskusite, potem ne kupite več drugih znamk.

* Za pomladansko kuro priporoča originalni planinski »pomladanski čaj«, lekarna Babovec, Ljubljana. Cena 10 Din, po pošti 12 Din.

* Pevsko društvo »Mladost« odlikovano. Kralj je zagrebškemu pevskemu društvu »Mladost« podelil red Sv. Save četrtega razreda.

Iz Ljubljane

u— Novinarjem! V nedeljo dopoldne ob 10. se vrši redni občni zbor ljubljanske sekcije v damski sobi kavarne »Emona«. Danes popoldne ob 3. v redakcijskih prostorih »Slov. Naroda« zadnja odborova seja, h kateri so vabljivi tudi drugi člani. Predsednik.

u— Gospodarsko društvo Samostojne demokratske stranke v Sp. Šiški opozarja člane, da se bo vršil redni občni zbor dne 24. aprila ob pol 20 v prostorih pri Štepcu. Na zboru poroča g. dr. Dinko Puc.

u— Za koncert Češke Filharmonije, ki se bo vršil dne 6. maja in ga bo izvajalo pod taktirko Václava Talicha 80 članov Češke Filharmonije, so vstopnice od danes dalje na razpolago v Matični knjižarni. Cene od 60 Din do 15 Din stojišča po 12 Din, dijaška stojišča po 8 Din. Dijaška stojišča se od dajajo samo proti legitimaciji.

u— J. A. D. »Triglav« v Ljubljani. Nocoj dne 22. aprila ob 20. članski sestanki v društvenih prostorih Debatna o počitniški turneji. Udeležba strogo obvezna. 505

u— Št. Jakobski pevski zbor in oder. Danes ob 8. zvečer skupna režijska vaja za Pingvine v Šentlakovski šoli. Udeležba obvezna za vse.

u— Kol je z avtomatično telefonsko centralo v Ljubljani? Lani se je nam obečalo, da bo avtomatična telefonska centrala v Ljubljani izročena prometu meseca oktobra. Ta termin je prešel in tolažili so nas, da prične napravati funkcionirati najkasneje v letošnjem maju. Toda kakor se zdi, bo tudi to pot ostalo vse pri obljubi, dasi so baje vsa glavna dela za napravo že zdavnaj izvršena. Radi bi res vedeli, kaj je vzrok, da se dela za to centralo izvršujejo z naravnost fenomenalno požio hitrostjo, kar očevidno učinkuje tudi na osebe, ki posluje pri telefonu. V današnjih razmerah dobiti telefonsko zvezo v Ljubljani je namreč naravno umetnost. Lahko zvoniš trikrat, štirikrat in nihče se ne oglasi in ako se oglasi, si lahko pripravljati še na kakke lubeznjivosti, kakor da bi te hoteli prepričati, da mora biti publika sploh hvaležna, ako se ji milostno da kaka telefonska zveza. Zato pravimo: res skrajni čas je že, da se izroči prometu telefonska avtomatična centrala, s čimer bo ustrezno občinstvu in telefonskemu obseju tudi.

u— Oddaja košnje. V soboto, 24. aprila ob 9. dopoldne se bo vršila prostovoljna javna dražba košnje na mestnih potih in štradinah v Trnovskem predmestju za dobro tekočega leta. Zbirališče dražiteljev je na koncu Opekarske ceste. Zakupnino bo plačati takoj po končani dražbi. Interesente se vabijo, da se napovedane dražbe udeležijo.

u— Policijske prijave. Od torka na sredo so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 2 ponedverbi, 2 popadajiva psa, 1 izgrez, 1 nezgoda, 1 prestopek zglaševalnih predpisov, 1 pobeg od doma, 1 telesna poškodba, 1 prestopek sumljivega vedenja, 1 prestopek nadlegovanja pasantov in 7 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretovane so bile 3 osebe: 1 radi vlačugarstva, 1 radi beračenja in 1 radi tatvine.

u— Pogrešan sofer. Sofer Maks Puh, stanujoč s svojo rodbino za Gradom št. 1., se je poslovil že 5. t. m. od svojih domačih, rekoč, da gre v bolnico Po poznejših informacijah je bil najden v Mariboru.

A. Kunc, Ljubljana
priporoča svojo bogato izbero
finih površnikov
za gospode
po prav zmernih cenah.

maciah pa ni šel v bolnico, marveč je neznanokam izginil in ga od tedaj pogrešajo. Ker se je Puh že dalje časa v družbi in doma precej sumljivo obnašal, obstoji sum, da se mu je pripetila kaka nesreča in ni izključen tudi samomor. Izginuli Puh je 41 let star ter je bil ob svojem odhodu oblečen v športno obleko.

u— Hlapčeva nesreča. Hlapec Josip Žumer, uslužben pri podjetju »Slograd« v Šiški, je imel v torek jutraj opraviti pri kornjih v hlevu. Med kretanjem med konji je eden nenadoma zdviljal in udaril Žumra s kopitom z vsi silo v trebuh.

u— Prijeta ubežnica. 30 letna Marija Grilova, doma iz Ljubljane, je v družbi še treh drugih tovarišic dne 16. oktobra pobežnila iz prisilne delavnice v Begunjah na Gorenškem, kamor je bila obsojena na tri leta kot nepoboljšljiva tatnica in vlačugarica. Odslužila je že 6 mesecev, vendar je za ograjo ni obdržalo. Ubežnica je bledila nekaj časa naokrog po deželi, v sredo jutraj pa je prišla pogledat Ljubljano. Imela pa je smolo; kajti kakor hitro se je pokazala na Pogačarjevem trgu, jo je opazilo bistro oko postave in Marička je bila ponovno aretovana ter popoldne še poslana v družbo svojih tovarišic nazaj v Begunje.

u— Vandalizem. Pred hišo na vrtu šolskega poslopja na Ledinu so ponočnjaki že dni poškodovali več mladih nasadov, polomili par kolov in raztrgali ograjo na več mestih. Na drugi strani poslopja v Kotnikovi ulici pa so bržkone isti storilci poškodovali 13 železnih palic, jih upognili ter odrgnili z njih vso barvo, tako, da obstoja nevarnost, da se ograje, če se na novo ne prepleska, loti rja.

u— V spomin pokojnega Stevo Miholčiča so darovali njegovi prijatelji »Pri Bončarju« Din 500 tovariš »Skrb za mladino«. Najlepša hvala.

Iz Maribora

u— Naše državljanstvo je bilo podeljeno Rudolfu Franzu, industrijaču v Mariboru, rodom iz Kaindorf v Avstriji in Jaroslavu Kasparju, železničarju v Mariboru, dosedaj pristojnemu v Pobor na Češkoslovaškem.

u— Osebnosti. Iz državne službe je izstopil dr. Gašpar Pekle. — Za političnega konceptnega urednika 9. skupine I. kategorije pri velikem županstvu v Mariboru je imenovan g. Mirko Brolih. — Pisarniški ravnatelj mariborskega okrožnega sodišča g. Josip Krašovec je vložil prošnjo za upokojitve.

u— Olepševalno društvo za mesto Maribor ima prihodnji ponedeljek dne 26. aprila ob pol 20. uri v restavraciji Narodnega doma svoj redni občni zbor.

u— Predsednik Ciril-Metodove družbe obišče Maribor. Kakor doznajemo, pride v petek dne 23. aprila v Maribor predsednik Družbe sv. Cirila in Metoda g. Seneković. Posetil bo tukajšnji podružnici, možno in žensko. Vršil se bo skupen zaupni sestanek na katerem bo podal predsednik poročilo o sedanjem položaju družbe in o njenih delovnih načrtih. Obe podružnici priredita na čast zaslužnemu narodnemu delavcu isti večer pozdravno družabno prireditev. Vsa narodna društva in nacionalno občinstvo opozarjamo na ta večer, na katerem bo tudi govoril predsednik Seneković.

u— Predavanje o sarajevskem atentatu. Pretekli torek je predaval v gostini »Nad Dravo« g. dr. Maks Kovačič o sarajevskem atentatu. Zanimivim izvajanjem predavatelja je sledilo razveseljivo lepo število poslušalcev. Nadaljevanje predavanja, ki ga je priredila krajevna organizacija SDS v Studenčih, bo predvidoma dne 6. maja.

u— Ljudska univerza v Mariboru. Danes predavanje znamenitega poljskega učenjaka dr. Strygowskega o »Izvoru in razvoju ariske umetnosti«. V soboto koncert »Francoska godba« prvih graških umetnikov g. Kromerja in g. Michla. Obe prireditvi bosta v veliki kazinski dvorani ob 8. zvečer. V ponedeljek, dne 26. aprila pa se zaključijo lepe uspele serije predavanj o francoski revoluciji s predavanjem g. B. Borka: »Francoska revolucija iz filozofskega in sociološkega vidika«. To je najvažnejše predavanje celotnega cikla, ki nam naj razjasni pojmi francoske in sploh vsake revolucije za človeštvo. Osebnost našega približljivega literata B. Borka jamči, da bo problem razmotrivan globoko in vsestransko.

u— Hipotekarna banka jugoslovenskih hranilnic bo s 1. junijem otvorila v Mariboru v hiši trgovca g. Šoštarica na Aleksandrovi cesti svojo podružnico, kjer bo vodila dalje tudi posle Kreditnega društva mestne hranilnice. Dosedanji vodja Kreditnega društva g. Marčan je premeščen kot urednik k Mestni hranilnici. Poslopie g. Šoštarica, kjer je bila doslej manufakturna trgovina že adaptirajo v to svrhu.

u— Mestni magistrat mariborski razpisuje mesto pomočnika litografa. Pogoj za namestitev je dovršitev kake strokovne litografske šole. Prošnje je s predpisanimi vlogami vložiti pri mestnem magistratu mariborskem do 5. maja. Župan: dr. Leskovar, s. r.

Naši onstran granic

— Gozdni požar. Te dni je nastal požar v gozdu pri Vrtočah v mirenki občini. Ogled je razširil naglo in napravil veliko škodo. Domačini so hiteli gasiti. Odšli kovali so se s posebnim trudom Anton in Alojzij Mozetič ter Ivan Vizintin. Ker se požar ponavlja, se sumi, da hodijo okoli in zažigajo neki hudobni mladi ljudje.

— Velika eksplozija. Med Standrežom in Sovodnjem ima trdka Badoni delavnica, kjer izpraznjuje granate. Delo je skrajno nevarno. Pred par dnevi je eksplodiralo 30 do 45 kg težkih granat kalibra 152. Delavec Grattoni je bil tako poškodovan, da je kmalu nato umrl v gozdni bolnici.

— Volk. V nedeljo jutraj je korakal trgovec Stanič iz Hrpelja proti Črnuškemu. Iz borovca gozda med Očizlo in Kastevom je stopal na cesto volk srednje velikosti. Stanič je šel neustrašeno naprej. Približal se je volku na kakih pet korakov. Volk je obstal, se obrnil in odšel nazaj v hosto.

— Poljska drama «Za srečo», delo T. Przybyszewskega, je bila uprizorjena v nedeljo pri Sv. Jakobu v Trstu z velikim uspehom. Dramo je prevedel Karlo Kocjančič. V nedeljo priredil pri Sv. Jakobu Funktovo troječkanje «Tekmas».

— Novinarsko društvo za Juljsko Kraji no je imelo v ponedeljek v Trstu svoj občini zbor, katerega so se udeležili tudi slovenski novinarji, ki so pred kratkim pristopili k društvu.

— Ilirska Bistrica šteje sedaj okoli tisoč prebivalcev. Hiš ima 167. Razvita je trgovina z lesom. Delujeta dve parni žagi.

— Maksima senatorja Grosiča. Na neki pozdrav iz Milana je odgovoril 76letni senator Grosič na Reki, da pomeni božjo milost: biti rojen Italijan. Vsak Italijan je dolžan, da se izkaže vrednega te milosti. Grosič dostavlja, da se on čuti popolnoma vrednega... Reška «La Vedetta d'Italia» priporoča Italijanom, da naj imajo Grosičovo maksimo vsak dan pred očmi.

Iz Celja

— Seja Zveze obrtnih društev za Slove- nijo v Celju se je vršila v ponedeljek dne 19. t. m. v reči sobi Narodnega doma v Celju. Udeležili so se skoraj vsi delegati. Razpravljalo se je o zelo važnih zadevah obrtništva in o predložitvi volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo. Izvoljena je bila eksekutiva Zveze, ki naj stopi nemudoma in stik z Zvezami obrtnih združenj in gostilničarskih združenj v Ljubljani in Mariboru. Zveza stoji na stališču, da se mora pri volitvah v zbornico strogo varovati stanovski in neustanovljeni značaj zbornice in dogovorno z vsemi odločilnimi faktori postaviti eno edino skupno listo. Sklenilo se je protestirati proti nameravi oprostiti carine za državne dobave, ker bi na ta način bila vsaka konkurenca domače obrti in industriji napram inozemski popolnoma brezuspešna.

— Uporaba grobov na celjskem mestnem pokopališču. Mestni magistrat celjski razglasi: Pravica uporabe grobov na mestnem pokopališču, ki je bila pridobljena pred 20 leti je glasom pokopališkega reda mestne občine celjske ugasnila. Stranke, ki imajo na imenovanem pokopališču grobove in želijo iste še naprej obdržati, morajo plačati tozadevne pristojbine pri mestni blaginji do 15. maja. Po poteku tega roka bo mestna občina prosto razpolagala z grobovi in na njih stoječimi nagrobnimi kamni, ograjami itd. Pristojbina obnovitve grobov za nadaljnjih 20 let znaša: za rodbinski prostor (3 grobovi) 375 Din, za rodbinski prostor (2 groba 250 Din, za grobove odraslih 75 Din in za grobove otrok 40 Din.

— Smrtna kosa. V ponedeljek je umrl v Askerčevi ulici ruski emigrant gospod Aleksander Popov. V Rusiji je bil lastnik veleposelstev v poltavski guberniji in predvodil dvorjanstva. Vsled revolucije se je moral izseliti in zapustiti domovino za vselej. Sedaj ga je doletela smrt v tujni v 65 letu starosti vsled srčne libe. Njegova soproga deluje zelo aktivno v francoskem krožku v Celju. Naše iskreno sožalje!

— Podporno društvo za revne otroke v Gaberju priredi v nedeljo, dne 2. maja ob 14. uri v kinu Gaberju javno tombolo s krasnimi glavnimi dobitki. Čisti dobiček je namenjen za podporo revnih otrok v Gaberju. Tombolske karte se dobivajo v trgovini »Josek« na Glavnem trgu.

— Ribarsko društvo v Celju odda v nedeljo, dne 25. aprila interesentom zarod. Razdelilo se bo 110.000 postrvic, 16.000 sulčkov in 11.000 lipanov. Vsišč se je sicer z velikimi težavami in stroški prav lepo uredilo tako, da odgovarja popolnoma svojemu namenu. Ribarsko društvo v Celju vrši v polni meri svojo nalogo in zasluži vsestransko podporo.

— Lističko zvitorepko so ujeli pri belem dnevu na Bregu pri Celju. Kradla je kar na debelo kokoši in petelinčke iz zaprtih in nezaprtih kurikov, kakor je pač naneslo. Končno se je zvita tatica vendarle ujela. Je to Marija Košnik, žena kamnoseka Košnika v kamolomlu v Hrastniku, sianujoča v Celju, Za Kresijo št. 7. Pobrila je pridne pučke neke v mestu, ampak je razširila svoj delokrog tudi na okolico in celo na Šoštanj, kjer je doma. Zmanjkalo je vsega skupaj, kolikor se je dalo do sedaj doznati, 20 kokoši; pripisovati pa ji bo menda vse kurje tavine, ki jih je bilo v zadnjem času precej. Ukradeno perutnino je prodajala na trgu in po hišah. Tako je prišla tudi v ponedeljek na Breg in ponujala kokoši. Ker pa ji je neka stranek rekla, da ukradenih kokoši ne kupuje, je tatica zbežala in povzročila s tem seveda gonjo za njo. Posređuje se jo je prijeti in oddati orožniški postaji. Kokoši je skrivala v gozdu zavezane v vreči, katero je orožništvo tudi našlo. Izgovarja se z revščino, češ da je mož ne podpira in se ne briga dosti za njo in njena dva otroka. Ugotovilo se je, da je takih dejanj že valena od svojega prejšnjega bivanja v Ljubnu. No, za nekaj časa bodo imele putke in petelinčki mir pred dvonogo lisičko.

Iz Trbovelj

— Pri centralnem ravnanstvu TPD. v Ljubljani se je mudila večer deputacija Društva rudniških nameščencev v intervencijskih zadevah.

— Novo šolsko poslopje na Vodah. Akt o zgradbi nove vodenske šole je odstopilo veliko županstvo ljubljanske oblasti pred kratkim okrajnemu glavarstvu v Laškem, da skliče ob priliki uradnega dneva v Trbovljah sestanek interesentov, na katerem naj bi se končno rešilo vprašanje zemljišča, potrebnega za zgradbo. Sestanka se bodo udeležili zastopniki TPD, krajnega šolskega sveta in ga. Forte, ki je lastnica zemljišča, na katerem naj bi stalo novo šolsko poslopje.

— Odlikovanje več delavcev v Hrastniku za zvesto večdesetletno službovanje pri rudniku TPD. Še vedno noče biti rešeno. Umestno bi bilo, da bi po več mesecih, odkar so bili storjeni vsi potrebni koraki, imenovali rudniško ravnanstvo pri velikem županu v Ljubljani radi nujne rešitve. Dotični akt je namreč srečno prišel na notranjega ministrstva v ministrstvo za šume in rude, ki pa je oblašal. Zadeva je tem bolj nujna, ker bi se moralo odlikovanje izvršiti že na praznik sv. Barbare, rudarske zaščitnice.

— Praznovanje prvega maja. Skoraj vse politične skupine in strokovne organizacije se že sedaj pripravljajo na praznovanje prvega maja. Menda kmalu ne bo večjega lokala, ki ne bi bil zaseden radi prvomajskih zborovanj in bi njimi združenih veselje.

— Odtiv rudarskega delavstva na javne pole Delavske zbornice s pozivom, naj se prijavijo vsi delavci v svrhu podpore ali izselitve, je bil minimalen, kar si poznavač razmer tolmači na razne načine.

Iz Metlike

— Koncert šolske mladine. V nedeljo se je vršil pomladni koncert šolske mladine. Prvi del so obsegale zborove pesmi, drugi del solotocke. Začetek koncerta je tvorilo »Metliško kolo«. To kolo je zelo staro rodavno. Plesalo se je običajno na veliko nočni ponedeljek na »Pungertu« in se je le to zopet obnovilo. Po kolu je nastopil izven vzporeda mali učenec I. razreda Milanaček Matjažič in zapel »Cigančica«. Za svoj neustrašeni nastop in petje je želel burno odobravanje. Otroški zbor je nato zapel pesmi: »Triglava«, »Devojčica ruže brala«, »Kje so tiste stezice«, »Lovsko«, »Tišek prav majhen je«, »Pastir pa pase ovce tri« in belokranjske narodne »Majolke«. »Tri tičice«, »Turpoljce« in »Belokranjsko«, katero je harmoniziral za otroški zbor tukajšnji učitelj G. M. Kregelj. Pri koncertu smo opazili velik napredek otroškega zbora od pretečenega šolskega leta. Vsebinsa samih skladb je lokalnopatriotičnega značaja. Zbor je podal tudi vsebinsko lepo barvo, za kar gre zahvala novemu pevovodji gospodu Kreglju. Solo točke so morali ponavljati. Prvo »Dajte, dajte, dinarčke zbiraite« je krasno odpevala učenca Marica Weissova, katere je publiko očarala z elegantnimi kretnjami. Drugo točko »Pri čevljarju« sta pela učenec Viktor Mihelič — čevljarja — ter učenca Stanka Počkova — dečka; kakor prvi, tako nas je osobito Stanka zadivila s svojim lepobavrnim altom. Prav tako je z lepimi barvami zapela »V samotni učenca Zdenka Fuxova kot »škrata«. Višek užitka je tvoril nastop mladih vojakov v črnogorskih nošah »Hural hural«! Aplavzu ni hotelo biti konca. Publiko je zadovoljna zapustila dvorano. Tudi materijelno je koncert izborni izpadel.

— Ciganski pretep. V nedeljo so se zbrali v gostilni Hranilovič ciganerji ter malo preveč popili, vsled česar se je med njimi razvil pretep. Zvečer so popivanje nadaljevali v gostilni Franc. Na cesti je eden z železom udaril parkrat po glavi 73letnega njihovega »sodnika« Luko Hudorovca. Razneslo se potem novico, da je že umrl, kar pa ni res. Zvedeli smo, da nima niti vidne telesne poškodbe.

— Avtogaraža. Tukajšnji gostilničar G. Hranilovič pripravlja les za napravo avtogaraže. Avtogaraža je za Metliko potrebna, ker v Metliki prenočuje veliko potnikov z avtomobili, a so bili potniki vedno v skrbeh, kje naj avto shranijo čez noč.

— Uboj v Gribljah pri Gradcu. V nedeljo je bil izvršen v Gribljah uboj. Zaklali so domačina ter ga strašno razmazarili. Dobil je 16 ran, povzročenih od uboda z nožem. O poteku bomo še natančneje poročali.

Sport

Nacionalni miting S. K. Ilirije

S. K. Ilirija priredi na praznik 13. maja t. l. ob 14.30 nacionalni miting po spodaj navedenem razporedu, ki se izvede v celoti tekom popoldneva.

Miting se bo vršil na prostoru S. K. Ilirije Dolžna tekašča je 396 m z dvema zavoje» ma.

Startati morejo le verificirani atleti JLAS. Prijavnina znaša 10 Din za osebo in točko, za stafeto 20 Din. Prijave je nasloviti na: J. Cop, Ljubljana, kavarna Evropa, najkasneje do 9. maja t. l. Naknadne prijave se sprejmejo proti dvojni prijavnini le od izvenljudbanskih klubov.

Tekmuje se po pravilih JLAS. Prvim trem v vsaki disciplini izroči Ilirija častne košljane s priznanicami.

V slučaju preštevilnih prijav za tek na 100 m in 400 m se bodo vršili izločilni teki za ljubljanske atlete v sredo, dne 12. maja ob 17.

Razpored tekovanja je sledeči: 100 m predtek, met krogla, 400 m predtek, skok v višino, met kladiva, 100 m finale, met diska, 400 m finale, skok v daljavo, met kopja, 5000 m tek, skok ob palici, 1000 m tek, stafeta 4 x 100 m.

Propozicije tekovanja za pokal g. Frana Petrinovića

(Službeno iz LLAP.) Beograjski lahkoatletski poudavez priredi dne 24. maja, na dan Sv. Cirila in Metoda ob 10.30 uri reletni cross-country (relai cross-country) na progi Avala-Beograd. Dolžina proge znaša 17,5 km in je razdeljena na pet etap od 2,5 in 3 in 4 in 4 km. Start je na Avali pri grobu Neznaneza junaka, cilj na Kalimegdanu, kjer pred zmagovalec predsednik Beograjske občine grančico z groba Neznaneza junaka v znamenje pozdrava. Pred odhodom položijo predstavniki mest na grob Neznaneza junaka grudo zemlje iz svojih krajev in venec v poklon senci Neznaneza junaka. Istočasno vžge predsednik Saveza svečo, ki da znamenje za odhod.

Pravo tekovanja imajo vsa mesta Jugoslavije, ki na tekovanje postavijo vsaj eno moštvo, sestavljeno iz naših državljanov in z ozemlja svojega poudaveza. Prijave je poslati na naslov: Tajnik BLAP-a Karlo Mataušek, Dušanova ulica št. 56 do 17. maja t. l. s priloženo prijavnino 30 Din. Proga bo označena na levi strani z rdečimi, na desni z belimi vidnimi zastavicami.

Start je leteči. Tekmuje se po pravilih JLAS-a. Naknadne prijave se ne sprejemajo. Nagrada mestu zmagovalnega moštva je srebrni pokal v vrednosti 60.000 Din, ki ga je daroval BLAP g. Franjo Petrinović v svrhu razpisovanja tekovanja za propagando lahke atletike. Ta pokal je prehodno darilo, ki preide v stalno last onega mesta, ki ga pridobi dvakrat zaporedoma ali trikrat v presledkih. Zmagovalno mesto ima na koncu pritrjeni isti pokal in za svoje sportne klube ter v sporazumu z nadležnim lahkoatletskim poudavezom podobno tekovanje, pri katerem se bo odločilo, kateremu klubu ima pripasti imenovani pokal.

LLAP. (Službene objave.) V zadevi cross-country teka za pokal Petrinovića, ki se vrši v Beogradu, dne 24. maja, sklicujem za soboto, dne 24. t. m. ob 20.30 uri v damski salon kavarn Emona načelnike lahkoatletskih sekcij Ilirije, Primorja, Hermesa in Jadrana v svrhu dogovora glede priprav za eventualne skupne treninge, organizacijo ce le ekspedicije itd. — Pročelnik tehn. odbora.

LLAP. (Službene objave.) V petek, 23. t. m. seja tehn. odbora ob 20. uri v kavarni Emona, ob 20.30 uri seja upravnega odbora istotam. — Pročelnik.

Ilirija I.: Ilirija rez. — Danes, v četrtek ob 17.30 se vrši na igrišču Ilirije klubski tekma med prvim moštvom in rezervno. Obe moštvi nastopita v glavnem v isti postavi kot prošlo n deljo proti Primorju. Po igri, ki sta jo pokazali moštvi pretečno nedeljo, bo dala mlada, tehnično nedvomno boljše rezerva dosedanj prvi garnituri svojega kluba mnogo opraviti, zmaga I. moštva je celo precej negotova. — Vstopnina minimalna. — Odbor Ilirije obvešča svoje članstvo, da za današnji tekmo ne veljajo znižane in proste vstopnice. Danes odpadejo tudi treninji vseh sekcij.

Amateure (Dunaj): Ilirija. Kakor smo pred kratkim poročali, se pogaja Ilirija s prvorazrednim profesionalnim moštvom dunajskih Amateurjev in dve tekmi, ki bi se vršili v Ljubljani 1. in 2. maja. Kakor doznavamo, potekajo pogajanja ugodno, vendar pa delajo še precejne težave velike finančne zahteve Dunajčanov. Ker je v interesu našega nogometnega sporta, da naši klubi igrajo z močnimi inozemskimi klubi in ker si tudi sportna publika želi videti znane dunajske igrače, apeliramo na odbor Ilirije, da stori, kar je v njegovi moči, da bi došlo do teh dveh zanimivih tekem.

S. K. Jadran. Jutri v petek ob 8. uri sestanek I. moštva in rezerve pri Mraku. ASK Primorje (nogom. sekcija). Danes, v četrtek, ob 20.30 seja nogom. sekcije v Narodni kavarni. — Tajnik.

SK. Edinost, sekcija Ljubljana. Danes, v četrtek ob 19. uri na igrišču ASK. Primorje obvezen trening za vse igrače. V nedeljo tekma z Olimpijo. — Načelnik.

Turistovski klub Skala pozivlja vse svoje članstvo, da se udeležijo sestanka, ki se vrši v petek 23. t. m. v damski sobi kavarn Emona. Namen sestanka je razgovor o novem poslovniku in pravilih ter o sestavi kandidatne liste za občni zbor. Zadeva je vevaležna, zato je dolžnost vsakega člana, da se pozivu odzove. Začetek ob 8. uri zvečer. — Predsednik.

Dunajski nogomet. Izbrano moštvo Prage je porazilo včeraj dunajsko reprezentanco igralke unije 4 : 3 (2 : 0). Dunajčani so bili zelo slabi, posebno srednji napadalec Gschweid, ki ga je v drugi polovici namodelil Slovanovec Hanel. Pražani so bili v dobri formi in so želi mnogo odobravanja.

Prva zmaga Hakoah v Ameriki — pri treningu. Dunajska Hakoah je porazila v treningu tekmi moštvo Brooklyn-Wanderers s 3 : 1. V moštvo domačih je igralo tudi nekaj Hakoahencev.

Velik stadion v Beogradu. SK. Jugoslavija je že pričela z delom novega modernega stadiona na Topčiderskem Brdu. Po načrtu izgleda, da bo ta stadion največji na Balkanu. V njem bo prostora za 12 tisoč gledalcev. Brezdvomno bo to sportno igrišče pospešilo razvoj sporta v Beogradu, zlasti pa državnega nogometnega prvača Jugoslavije.

Gospodarstvo

Pospeševanje hmeljarstva

Hmeljarstvo v Nemčiji se ima boriti zadnja leta ne samo proti običajnim boleznim in škodljivcem, nego tudi že proti degeneraciji in proti pešanju odporne sile hmeljske rastline. Da se temu odpmore, je ustanovila Zveza nemških pivovarjev v zvezi s hmeljskim trgovci posebno društvo, ki se bavi s sistematičnim upoznavanjem hmeljskih bolezni in škodljivcev ter sredstev proti tem, nadalje z vzgojevanjem novih, odpornejših hmeljskih rastlin. V ta namen je kupilo društvo večje hmeljske posestvo na Bavarskem, kjer je uredilo poskušne in vzorne nasade.

V Franciji je naveda, da dajejo pivovarne ob prihli lokainih razstav večje nagrade za odlikovane hmeljske vrste in vzpodbujajo tako hmeljarje k umnejšemu hmeljarstvu.

Ali se v Sloveniji ne bi dalo napraviti nekaj podobnega? Ali se ne bi mogli pridobiti za to idejo jugoslovnski pivovarji in hmeljski trgovci? Prvi kakor drugi so zainteresirani na kakovosti in uspevanju domačega hmeljarstva. In ali ne bi mogla tudi država nekaj več prispevati, nekaj več odstopiti od svojih ogromnih davčnih dohodkov iz hmeljskih polj in v gornje svrhe? Saj bi bilo to itak tudi v interesu državne blaginje, ker bi se ti dohodki ohranili in večali.

Janko Lavrič.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (21. t. m.). Pšenica: baška, 4 vagoni 302,50; baška, 2 vagona 302,50. Turščica: baška, 4,5 vagona 132,50—133; baška, za maj, 3 vagoni 137,50; baška, do 31. maja, ladja Donava, 3 vagoni 138; nemška, pariteta Indija, 6 vagonov 135. Tendence nespremenjena.

Zagrebaški tedenski sej (21. t. m.). Doga govore živine in svinj srodni. Cene goveji živini so malo poskočile. Istotako so se podražile pitane svinje, in sicer za 50 par pri kg. Za Italijo se je nakupilo precej goveji živine. Okrog 2 vagona svinj se je kupilo za Maribor. Na konjskime tržišču je bil istotako precejšen promet. Nekaj konj je bilo kupljenih tudi za Italijo. Krme dovolj; cene čvrste. Prodajali so se za kg žive teže: bivši 8—9,50, voli I. 10—11, II. 8,50—9,50, III. 6,50—8, krave I. 9—10,50, II. 7—8, III. 4—5,50, junice I. 9—10,50, II. 5—7, junci I. 10—11, II. 8,50—9,50, teleta 7—10 (zaklana 10—14,50), svinje neptane 11 do 12,50, pitane 13,50—14 (zaklane sremške 16—17), prašci do 1 leta 9,50—11, nad 1 letom 10—12 Din. Konji 5000—13.000 Din par; jahalni 1600—3500 Din komad, zrebata do 1 leta 2000—3500, do 2 let 3000 do 5000 Din komad. Krma: detelja in lucerna 150—175, seno I. 100—140, II. 75—100, st. snjeno 100, otava 150—175, slama 75—120 Din za 100 kg.

Dunajski svinjski sejem (20. t. m.). Doga 19.620 komadov. Od tega iz Jugoslavije 1370. Sprito povečane ponudbe je nastopilo mlačno razpoloženje. Pitane svinje so se pocenile za 20 do 25, mesne pa za 33 in še več grošev. Notirajo za kg žive teže: pitane svinje I. 2,05—2,15, srednje težke 1,80—2, kmetske 1,65—2, stare 1,60 do 1,70, mesne 1,55—1,85 (1,90) šilinga.

Dunajska borza za kmetijske produkte (20. t. m.). Tržišče je bilo danes v znamenju popolne vrdljivosti vseh nakupovalskih krogov. Naraščanje cen se je vsaj za danes nehalo. K temu so pripomoglo vesti o padcu tečajev v Ameriki in o ugodnih izgledih živine. Notirajo uradno vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača (Wiener Boden) 43—43,50, madžarska politiska 47,50—49,50; rž: marchfeldska 23,75 do 29,25; turščica: 22—23; oves: domači 29,25—30, madžarski 29—30.

— Konferenca za zmanjšanje obrestne mere v Zagrebu. V Zagrebu sta se nahajala predvčeršnjim in včeraj generalni direktor Narodne banke dr. Novaković in viceguverner Pročić, ki sta revidirala podružnico Narodne banke v Zagrebu ter imela konferenco z zastopniki zagrebaških denarnih zavodov. Razgovori so se tkali v glavnem vprašanja, kako naj se pri naših bankah izvede zmanjšanje obrestne mere. Direktor zagrebaških bank so izjavili, da je to za sedaj nemogoče, ker državna in druga bremena pritiskajo zarode, da ne morejo te zahtevi zadostiti brez opasnosti za obstoj denarnih zavodov. Dr. Novaković je izjavil doplnilno, da bo v najkrajšem času pozval vse predstavnike naših denarnih zavodov v Beograd na konferenco, katere se bodo udeležili tudi delegati finančnega ministristva. Na tej konferenci se bo temeljito pretresalo vprašanje zmanjšanja visoke obrestne mere. Zastopnik Narodne banke so včeraj odpotovali iz Zagreba v Varaždin, odkoder pridejo danes v Maribor, od tam pa v Ljubljano.

— Pri našem poročilu o običnem zboru Zadržne gospodarske banke, d. d. v Ljubljani, se nam je vrnila pomena in se mora pravilno glasiti, da je zavod moral za leto 1925, plačati 1.200.000 Din davkov več (to reje ne 200.000) kakor za leto 1924.

— Zlati indeks cen na debelo, ki ga preračunava zagrebaška »Riječ« na podlagi indeksa beograjskega »Privrednega Pregleda«, pokazuje za marec t. l. 145 (totalni indeks) napram 142 v februarju t. l. in 164 v marcu 1925. Proti lani je torej znatno padel, dočim je proti predhodnemu mesecu nekoliko poskočil.

— Zastoj vinske kupčije v Dalmaciji. V zadnjem času kupčija z vinom v Dalmaciji zopet zastaja. Vendar se majhne količine še prodajajo, in sicer večinoma v Zagreb in Slovenijo. Cenit se, da je v šibeniškem kotaru na razpolago še okrog 40.000 hektolitrov. Cene so prilično nespremenjene.

— Monopol na saharin. V finančnem ministru se vrše potrebne priprave, da se razširi na vso državo zakon o monoplu na saharin in druge umetne sladilne snovi, ki velja v Bosni in Hercegovini.

— Sada tvornica bliskernih gumbov v Novem Sadu se bo zgradila v najkrajšem času. To bo prvo podjetje te vrste v naši državi.

— Konkurz v Sarajevu. Nad imovino sarajevske trgovca Isidora A. Parde je odprt konkurz. Za prijavo terjatev traja rok do 18. maja.

— Položaj na trgu železa in jekla. Zaposlenost ameriške industrije železa in jekla se označuje za zelo ugodno. Jeklane dela-

jo z 98odstotno kapaciteto. Na evropskem trgu pa nasprotno ni opaziti nikakvega preokreta na boljše. Stalno padanje francoske franka učinkuje zelo neugodno na nivo cen in konkurenčna borba med francoskimi, belgijskimi in nemškimi tvornicami traja dalje.

— Položaj na dunajskem tržišču jajo. Razpoloženje je bilo v začetku tedna nekoliko prijaznejše, kar je prišlo do izraza tako v živahnem povpraševanju kakor v večjih dovozih. Prevladujejo jajca gradiščanskega in ruskega izvora. Ponuja se tudi jugoslovnsko izvozno blago, ki pa je predrago in se zato ne kupuje. Cene so v trgovini na debelo: jugoslovnsko izvozno blago I. 13,5, madžarsko 13,25, gradiščansko v sodih 12,7—12,9, rusko I. 12,3 do 12,6, galisko 11,5—12 grošev ab Dunaj.

— Obtek novčanic v Avstriji. Po izkazu Avstrijske narodne banke se je v drugem tednu t. m. zmanjšal obtek novčanic v Avstriji za 41,4 milijona na 749,4 milijona šilingov. Podlora se je zmanjšala za 6 milijonov na 500,7 milijona šilingov.

— Reaktiviranje madžarske žitne terminske trgovine. Iz Budimpešte poročajo: Na zborovanju Deželne zveze madžarskih žitnih trgovcev je izjavil predsednik, da bo žitna terminska trgovina reaktivirana najbrže 1. junija t. l. in to zaenkrat le za pšenico in rž.

— Revizija nove rumunske carinske tarife. Iz Bukarešte poročajo, da je ministrski svet sklenil splošno revizijo nove carinske tarife. Ker bodo revizijska dela trajala kakšna dva meseca, se je določila provizorična tarifa, v kateri so se zlasti postavke metalurgičnih in tekstilnih predmetov, ki so se z novo tarifo najbolj povečale, znova močno znižale.

— Usoda francoskega franka se vedno bolj pesimistično presoja. Pred kratkim so bili izgledi, da se bo frank znova popravil, toda sedaj že več dni nazajduje. Obtemen francoskim frankom je dalje slab tudi belgijski frank, dočim se je padanje poljskega zlatnika ustavilo, najbrže na izjave poljskega finančnega ministra o nameravanih sanacijskih merah. Padati je začel tudi bolgarski lev.

— Francosko hmeljsko poročilo. Pišejo nam: Zadnji teden so cene skokoma rasle ter so dosegle v petek na borzi 2700 francoskih frankov za 50 kg. Alžaskega blaga ni več mnogo na trgu, vendar se urača vedno več ameriškega in belgijskega hmelja, ki onemogoča ali vsaj ovira nadaljnje naraščanje cen. Nasadi so prav dobro prezimili.

J. L.

Borze

21. aprila.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupijski zaključki.) Vrednote: Investicijsko 74—76, Vojska škoda 306—310, zastavni in komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 200—201 (201), Ljubljanska kreditna 175—0, Merkantilna 100—104, Prašedion 865—872, Slavenska 50—0, Kreditni dion 165—175, Strojne 0—95, Trbovlje 352—360, Verže 100—0, Stavbna 50—60, Šešir 110—0. — Blago: Samo en zaključek: hrastovi neobrobjeni plohi, od 80 mm 2,80, 2,90, 3,10 m, in 110 mm 2,20, 2,30, 2,40, 2,50 m, vse od 22 cm naprej, medla ca 30 cm, feo vagon meja, 3 vagone 1080—1100 (1080). Drugače same ponudbe v lesu premožu in poljskih pridelnih. Povpraševalo se je le po fízolu prepeljčarju.

ZAGREB. Zasebni papirji niso ob jako majhnem prometu zabeležili nobenih sprememb. Vojska škoda se je dalje dvignila, in sicer se je promptna začela trgovati po 319 in je tekom sestanka zrasla na 320, a je proti koncu zopet popustila na 317—317,5. Promet zelo živahen. — Dinar je v Curihu bil malo čvrstješi. Od drugih deviz v Curihu je malo slabša Italija, dočim je Pariz močnejše padel. V Zagrebu so vse devize slabše. Narodna banka je dajala čelo na Dunaj in Svico. Skupni devizni promet 7,1 milijona Din. Notirale so devize: Dunaj 800,54 do 804,54, ček 809,65—804,65, Berlin 1351,9 do 1355,9, Italija izplačilo 228,02—229,23, London izplačilo 276—277,2, ček 275,988 do 277,188, New York ček 56,66—56,96, Pariz 188,03—190,03, Praga 168,15—169,15, Svica 1095,6—1099,6, ček 1095,54—1099,54; valute: dolar 56,95—56,35; efekti: bančni: Eskomptna 105—105,5, Kreditna Zagreb 113—113,5, Hipo 61—62, Juzo 98—98,5, Ljubljanska kreditna 175—0, Obrtna 67 do

Iz življenja in sveta

Zakaj je bil Farinacci odžagan

Odstop bivšega generalnega tajnika fašistovskih organizacij v Italiji, Farinacci, se ni izvršil »prostovoljno«, kakor je bilo čitati v italijanskih listih, temveč pod pritiskom Farinaccijevega tekmeča notranjega ministra Federzonija v Rimu. Pravo ozadje cele afere pa tvori boj med dvema bankama, ki sta kupili vsaka svojega zagovornika v fašistovskih vrstah: ena je podkupila Federzonija, druga pa Farinaccija. Nemški list »Frankfurter Volksstimme« poroča o tej zanimivi škandalni aferi naslednje:

Farinacci se je smatral za vsemogočega in je bil uverjen, da bo lahko uklonil tudi Mussolinija, ker se mu je posrečilo dobiti v procesu proti morilec soc. poslanca Matteottija v roke dokumente, s katerimi bi lahko Mussolinija silno kompromitiral. Listine vsebujejo podatke o Mussolinijevi krivdi na tem umoru, dokazujejo pa tudi njegovo krivdo pri mnogih drugih zločinih.

Prepis dokumentov pa se nahaja tudi v rokah ministra Federzonija, ki je v takih zadevah mnogo spretnejši od Farinaccija. Poleg tega ima Federzoni v rokah nepobitne dokaze, ki pričajo, da si je Farinacci dal izplačati od Banke di Sconto pol milijona lir. Podkupiti se je dal istočasno tudi od firme Anfaldo ter je zadnje mesece vodil boj proti Banki Commerciale in njenemu ravnatelju Toelitzu.

Če bi bil ostal Farinacci samo pri tem, bi ga bili pustili fašisti pri miru. Saj so vendar vsi fašistovski voditelji polni sličnih madežev. Toda precejnejeval je svojo moč in je segel predaleč. Začel je rovariti zoper Federzonija ter snovati zaroto. Hotel je pregnati Federzonija iz vlade in sam zasedati njegovo mesto. S tem je že naravnost ogrožal Mussolinija.

Ko je Federzoni spoznal Farinaccijeve naklepe, je pomolil svojo pest naravnost Mussoliniju pod nos. Začel je izsiljevati. Dejstvo, da je spretnejši in izurjenjši, je treba pripisati, da je uspel ter izrinil Farinaccija z mesta generalnega tajnika. Mussolini se je ustrašil, da bi ga utegnil Federzoni kompromitirati radi Matteottijevega procesa in se je bal javnega škandala. Zato je sklenil, da rajši žrtvuje Farinaccija ter obdrži Federzonija, ki mu je bolj opasen kakor Farinacci.

To ozadje je bilo pojasnjeno tudi v Rimu z letaki, ki so jih metali z aeroplanov, a jih je seveda policija takoj zaplenila. Razširil jih je baje tajnik Federzonija, ki je s tem zadal zadnji suknec Farinacciju. Kmalu nato je Farinacci odletel. Letak, ki je bil tako opasen, da ga je policija zaplenila, se je glasil:

»Čistilec Farinacci odžagan! Federzoniju se je posrečilo Farinaccija izriniti, ker ga v teku dvanajstih ur lahko spravi v zapor in je v stanju prisiliti samega Mussolinija, da v pičlih 24 urah pobegne v inozemstvo.«

Taka je morala italijanskih tiranov in njihove tiranije! zaključuje svoje poročilo v listu »Frankfurter Volksstimme« njegov specialni izvestitelj, ki ni nihče drugi kakor bivši italijanski soc. poslanec Francesco Ciscotti.

Škof Zadravec in pater Bonis

Med vojaškim škofom Zadravcem in patrom Bonisom, ki sta oba ljuba znanca iz madžarske falzifikatorske afere, je prišlo zadnje čase do hudega konflikta. In sicer zaradi denarja — nota bene: ne falzificiranega! Zadeva je naslednja:

Ko je svojčas moral pater Bonis radi raznih nekorektnosti in nedostojnosti zapustiti svoj sedmograški red, se je kot navdušen pristaš »probujajočih se Madžarov« priklatil naravnost v Budimpešto in našel takoj gostoljubno zatočišče v palači škofa Zadravca. Njuno prijateljstvo je prišlo tako daleč, da mu je škof Zadravec poveril vodstvo vseh svojih »gospodarskih« zadev. In pater Bonis se je tekom mesecev res izkazal za tako izvrstnega »gospodarja«, da je škofa Zadravca opilil za vse prejemke, ki so mu prišli v roko ter obenem pouzmal razne vrednostne predmete... Škof Zadravec je prišel nečednim manipulacijam svojega klosterškega ekonomu na sled pri prvem obračunavanju dne 7. novembra l. l. Obračun je bil oster, toda na milo molenjevanje je pater še nadalje ostal pri škofu. A se ni nič poboljšal. In tako se je pred par dnevi zgodilo, da je škof Zadravec sunil patra Bonisa čez prag ter celotno zadevo poveril svojemu odvetniku dr. Danerju.

Lepe gospodarske lastnosti patra Bonisa so razvidne iz dr. Danerjevega javnega oglasa, ki navaja, da p. Bonis kot frančiškan ni nikoli imel in ne more imeti nobenega premoženja, zato naj se javijo vsi, ki so mu kdajkoli izročili denar ali pa od njega prejeli vsote, odnosno kake vrednostne predmete.

Kakor sodijo razne novine, je malo upanja, da bi slednji poziv imel kaj uspeha. Notorično je namreč, da je pater Bonis potrošil ves denar za elegantna oblačila, za šampanjec in za dekleta. In tu se bo škof Zadravec že moral v krščanski ljubezni obrisati pod nosom.

Turki in spomenik Kemala paše

Turčija je dežela brez spomenikov in šele s Kemalovimi reformami je prišla tako daleč, da se je sprijaznila z mislijo prvega spomenika v Carigradu. Ta spomenik naj bi predstavljal Kemala pašo, prepoveditelja moderne Turčije, moža, ki je odpravil sultanat in kalifat in je dal domovini lice evropejske države.

Za spomenik je bil razpisan natečaj, katerega se je udeležilo okrog 40 umetnikov iz vseh dežel sveta. Prvenstvo med tekmovalci je bilo priznано osnutku avstrijskega kiparja Krippla, ki je napravil načrt za kip, predstavljač Mustafu Kemala v civilu, Carigrasko mesto je bilo s to upodobitvijo zadovoljno.

Te dni pa je prišel spomenik iz bron na mesto Določeno je bilo, da se postavi na Serailskem rtu na nalašč zato napravljenem podstavku. Preden pa se je to zgodilo, se je dvignilo v Carigradu veliko ogorčenje. Prebivalstvo je spomenik odklonilo, češ da ne predstavlja »ghazija«, vladarja današnje Turčije v dovolj dostojni podobi. Ponesrečena je baje predvsem Kemalova pozitura, ki baje prav nič ne odgovarja naravni pozici turškega poglavarja.

Spor, ki se je izcimil radi spomenika, je šel tako daleč, da so morale oblasti kip obiti z deskami ter ga zakriti očem množice, ki se je zgrajala nad delom. Najvišji politično-upravni funkcionar Carigrada pa se je napotil v Angoro, kamor je vzel s seboj mnogo fotografij, posnetkov spomenika z vseh strani.

Kemal paša naj zdaj sam presodi, če je spomenik njega dostojen in vreden ali ne. Posebno se zgražajo Turki nad tem, da bi se postavil spomenik na prostoru, ki je skoraj vedno zatemnjen od dima ladij, ki so zasidrane v bližini Serailskega rta.

Glas o »nedostojnem« spomeniku se je medtem razširil že po vsej turški deželi. Pod pritiskom javnega mnenja se je videlo turškemu prosvetnemu ministrstvu potrebno izdati odlok, da ne sme nobena občina in nobeno mesto v Turčiji postaviti nobenega spomenika, če nima za to predhodne odobritve samega ministra. S tem hoče angorska vlada očividno omiliti odpor, ki se je pojavil v prvi vrsti proti postavljanju spomenikov, na katere Turčija ni navajena. Vsak načrt bo poslej pregledala strokovna komisija v prosvetnem ministrstvu in šele, če bo projekt odobren, bo mogoče idejo realizirati.

Pri kiparju Kripplu sta poleg Carigrada naročili spomenike Kemala paše še dve turški mesti, Angora in Konja. Sedaj sta ti dve naročili ustavljeni in turška vlada se bavi z mislijo, da bi naročila poprsje Kemala paše in plaketo s Kemalovo glavo pri kakem kiparju evropskega slovesa.

S spomeniki v Turčiji je torej težka stvar. Kljub izvedenim reformam, ki so navidez prekvale turški narod, prevladuje še vedno stara mentaliteta. Turki so sicer v taboru Kemala, pritrjujejo njegovim načrtom in se držijo njegovih zgledov — na zunanji v notranjosti pa živi v njih še vedno stara tradicija, ki jih je po vojni tudi geografsko zanesla popolnoma na azijska tla.

Uniforme za zdravnike v Turčiji

Mustafa Kemal paša je pod smrtno kaznijo prepovedal nošo fesa. Zato so se zdravniki in pravniki v Angori, ki jih je skrbelo, da zapade njihova tradicionalna uniforma v pozabljenje, obrnili na diktatorja, naj jim

dovoli nositi posebno obleko, ki bi jih ločila od ostalih državljanov. Kemal jim je ustrejel in jim je celo sam lastnoročno narisal vzorce za pokrivala in haljo, ki jih bodo smeli nositi le člani obeh korporacij.

Brockdorff, nemški poslanik v Moskvi,

ki igra važno vlogo pri pogajanjih za sklep nemško-ruske pogodbe.

Nov rekord v stradanju

Še pred par dnevi je veljal za svetovnega mojstra v stradanju Berlinčan Jolly, s katerim je skušala tekmovali cela vrsta stradalnih pustolovcev. Njegov navidez najopasnejši konkurent je bil znani dunajski Nicky, ki je radi divergenc s svojim impresarijem prekinil stradanje ter povzročil na Dunaju toliko razburjenja, da je avstrijsko policijsko ravnanje sploh prepovedalo slične produkcije. Oblasti so vzele Nickyju in njegovemu podjetniku potne liste ter jima do nadaljnjega prepovedale zapustiti Dunaj. Prišlo se v tej aferi na dan zelo čudne reči finančne narave. Nickyjev impresarij je navaden slepar. Manipuliral je tako večje, da je pripravil stradalca ob polovico inkasa.

Medtem pa poročajo iz Berlina, da sta kar dva umetnika v stradanju potolkla Jollyjev rekord s tem, da sta

stradala 45 dni. Ležala sta v neki restavraciji v Chaussestrasse v Berlinu, imela pa sta zelo slab obisk. Moža sta stradala pod imeni Harry in Fastello. Ljudje so imeli do njih nezaupanje in njuna produkcija se je končala z znatnim deficitom.

Pojavil pa se je v Berlinu tudi nov človek, ki hoče odnesti rekord v bdenju. Mož se piše Rolando in napoveduje, da bo prebil 27 dni in noči brez počitka. Kako se mu bo to obneslo, bomo šele videli.

Dež skoraj vsak dan

najnujnejša potreba za vsakega je sedaj sijajen **dežni plašč** od

DRAGO SCHWAB, Ljubljana.

× Maskiran rabelj na Poljskem. Te dni je bil v Rzeszowu v Galiciji obojen Stompor, ki je pred kratkim umoril svojega sorodnika, živinskega trgovca Dorochko. To je bilo prvič, da je izvedel justifikacijo novonameščenih krvnik iz Varšave. Krvnik je izvršil justifikacijo s črno masko na obrazu z belimi rokavicami, ki jih je po končanem delu pustil pod vislicami. Ime krvnika je neznan.

Anekdote

Dumasova zvijača

Aleksander Dumas je bil usmiljen in iskreno radodaren. Ali na koncu se mu je zdelo že preveč, da ga izkoriščajo zajedavci, prilizovalci, postopajo in prenapetosti. Izmišljal si je sledečo ukano, ki je delala srčno veselje ubogemu piscu Murgerju:

»Denarja potrebujete, prijatelji, bogme! to se večkrat dogaja, je že tako na svetu. Tudi jaz nisem zmeraj služil po dvestotisoč frankov na leto; in ko sem bil pisar pri Orléanskem vojvodu za 1200 frankov na leto, kaj? No, koliko pa rabite? Ali še boljše tako: deliva si. Tamle je moja blagajna, vključi je v vrata, prijatelji jemljejo po mili volji iz nje. Pogledite, koliko so pustili, vzemite od tega polovico in ostanek naj bo zame. Ali ni prav tako, kaj? Deliva si kakor dobro tovariša.«

To je bilo imenitno. Posetnik se je nekaj časa opravičeval, potem otvoril predal in našel v njem dva srebrnika po pet frankov... ki jih je Dumas deval vsako jutro na tisto mesto, vedoč, da ga bo prišel kdo moledovati.

Murgerju se je zdelo ta prekanjenost sijajna, seveda ne zaradi novosti, temveč zastran petih frankov.

Splošno priznanje mnogostevnih obiskovalcev je dosegel najboljši film te sezije

„LJUBOSUMNOST“

Črnooka krasotica

Lya de Putti

nam v tem vefilmu jasno pokaže zakaj jo vabijo ameriške filmske tovarne in ji ponujajo velikansko plačo. — Na višku je brezdvomno tudi veliki umetnik svetovnega slovesa sijajni

Werner Krauss

v vlogi ljubosumnega moža ter simpatični

Georg Alexander

v vlogi „tretjega“. — Razprodane predstave so najboljši dokaz prvostne kvalitete tega vefilma.

Elitni Kino Matica.

Mednarodni kongres duševnih delavcev na Dunaju

Dne 6., 7., 8. in 9. aprila se je vršil na Dunaju mednarodni kongres duševnih delavcev. Jugoslovenska narodna zveza intelektualnih delavcev, ki ima svojo pokrajinsko sekcijo za Slovenijo v Ljubljani, je bila zastopana po profesorju beogradske univerze g. Andonoviču, profesorju ljubljanske univerze dr. L. Pitamicu ter podnačelnikih v finančnem ministrstvu dr. M. Jovanoviču in V. Djuričiču. Kongresa so se udeležili zastopniki avstrijskih, francoskih, angleških, češkoslovaških, rumunskih, poljskih in nizozemskih organizacij. Dunajski »Zentralrat der geistigen Arbeiter« je priredil vsem tem društvom, ki so člani internacionalne konfederacije duševnih delavcev s sedežem v Parizu, sijajen sprejem.

Po svojem značaju in svojih ciljih skuša navedena internacionalna organizacija delovati v ozkem stiku z dvema napravama društva narodov: s stališča duševnega dela z internacionalnim institutom za intelektualno kooperacijo v Parizu, s stališča organizacije dela, kar se materialne strani tiče, pa z internacionalnim uradom dela v Ženevi. Zlasti vstop v upravo tega urada bi bil v svrhu zboljšanja materialnega položaja duševnih delavcev velike važnosti. Temu so pa sedaj na poti velike težkoče. Zato je dunajski kongres sklenil naprositi upravo internacionalne zveze, naj poskuša sporazumno z ravnateljem internacionalnega urada dela doseči polnovredno zastopstvo intelektualnih delavcev pri tem uradu.

O nadaljnjih razpravah je treba omeniti francosko poročilo o duševni svojini, v katerem se je zlasti opozorilo na razne pomanjkljivosti zakonodaje v tem pogledu ter se je priporočilo interesantne predloge v svrhu boljše in vsestranske zaščite duševne svojine.

Izmed referatov, ki so se bavili z uradniškimi vprašanjem, je bil najzanimivejši angleški. Na Angleškem obstajajo mešane komisije za ureditev uradniških vprašanj zlasti kar se tiče plač; nad posameznimi komisijami za vsako posamezno uradniško stroko, pa je centralna komisija za celo državo, sestojča iz 27 zastopnikov uradniških organizacij in iz 27 zastopnikov vlade. Za slučaj, da se ta komisija ne more zložit, odloča razsodišče, sestojče iz enega zastopnika uradništva, enega zastopnika vlade in nevrvalnega predsednika. Angleška delegacija je priporočala ta sistem, ki uspešno deluje, tudi za druge države, čemur se je kongres pridružil.

Jugoslovenska delegacija se je zlasti zavzela za izboljšanje materialnega položaja uradnikov. Kongres je tudi po avstrijskem referatu o privatnih uradnikih izrazil željo, naj bi se dosegel sporazum med uradniškimi organizacijami raznih držav pod vodstvom internacionalne zveze v svrhu dosege socialne zakonodaje za uradnike na podlagi najboljših in najnaprednejših zakonov. Češki delegat je poročal v delovanju raznih sekcij (n. pr. umetniške, univerzitetne) internacionalnega instituta za intelektualno kooperacijo v Parizu. Poljski delegat je poročal o raznih načinih intenzivnejšega sodelovanja organi-

zaci duševnih delavcev. Francozi so še referirali o zelo važnem vprašanju kolektivnih pogodb duševnih delavcev, ki obstajajo za nekatere kategorije teh delavcev v Franciji, Nemčiji, Angliji in Italiji.

Gradivo o tem vprašanju se bo za proučevanje poslalo vsem združenim organizacijam.

Dunajski kongres pomenja etapo v razvoju gibanja duševnih delavcev in njihovega stremjenja doseči boljšo bodočnost v materialnem in duševnem oziru. Seveda pa je prva podlaga za doseg tega cilja čim boljše organizacija teh delavcev v vsaki deželi. Zato je potrebno, da se tudi v naši državi vsa obstoječa društva uradnikov, literatov, profesorjev, zdravnikov, inženjerjev in kar še vse deluje z umom, pridruži naši narodni zvezi, v Sloveniji najboljši potom »Zveze duševnih delavcev za Slovenijo«, ki ima svoj sedež v Ljubljani, Kongresni trg št. 7.

Maksim Gorkij

Izrecek iz večje kompozicije nekega novejšega ruskega slikarja.

Nove publikacije

Revije »Volje« št. 2. je izšla in ima tole vsebino: Novi zavet, Ključ situacije, dr. I. Zubović, Rusija i Slovenstvo, Vladimir Ljebedjev, Arslid Briand, Kosta Petrović, Kronika, O potrebi borbenosti žena u politici, dr. Ksenija Atanasijević, Bugarska g. Ljapčeva, Kosta Todorov. Iz najnoveje istorije štampe u Bosni, Jov. Palavestra, Muslimanovo delo, M. O. Spoljna politika, Crkveno pravni nedostatek naših vereških zakonov, dr. R. Kazimirović, Duh Lokarna u Zenevi, D. Živaljević, Naše nacionalne zadruge, M. O. — Bugarska i Rumunija prema Srbiji u svetskom ratu, Nita Dimitrijević, Steinbeis, R. Vitković, Dragutina Džić, M. M. Pešić, Fikarova ženidba, M. Milošević, Martin Iden, Džek London, Pregled, Beležke.

Avtomobiliska karta države SHS, Vojni geografski institut v Beogradu je izdal avtomobilsko karto naše države v izmeri 1 : 500.000, Komad stane 100 Din.

Ve tu omenjene publikacije se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

»Ni potreba,« odvrne Murger, »imam pri sebi, kar rabim. In odpel si je iz gumbnice rdeči trak, odznak Častne legije, ga nabol na dčico ter ga vrgel v vodo, češ: »To jih mora pritegniti, saj si vsakdo želi rdečega traku.«

Zapleten odgovor

Strážnik reče profesorju matematike, ki je bil priča nesreče na cesti: »Šte videli, kaj se je zgodilo, gospod? Katero številko je imel voz, ki je povozil tega moža?« — »Bojim se, da si številka nisem zapomnil. Ampak ako se ne motim, sem opazil, da se koren petnajstkratnika tega števila strija z vsoto števil, čitanih od zadaj.«

Dobrodelnik

V kadihni se govorilo o pozabljenosti. »Jaz sem nenavadno pozabljen,« se oglašal nekdo med gosti. »V svojih beležkah najdem pogosto naslove in telefonske številke, ne da bi se mogel domisliti, kdo so prav ti ljudje. Zadnjič sem urejeval svoje zapiske in nanosled spoznal vsa imena razen enega. Da pridem še s tem na čisto, sem pisal možaku, naj mi odgovori, je li kedaj šlial o meni in če mu morem kaj postreči. — Dobil sem prijazno pismo s takšno vsebino, kakor da bi bil jaz za »slovnik« že bog ve koliko napravil. Bil je namreč prvi mož n. ž. žene.«

Koliko je vreden pomenek

Glumač Bouffé pripoveduje, da mu je po nekem razgovoru rekel Aleksander Dumas stari:

»Dragi Bouffé, ne maram vam očitati tega, vendar tale najin pogovor me stane sto frankov.«

To je bilo kajpada treba nekoliko raztolmačiti. »Sedaj pišem roman v dveh nospih. Prvi, skrupucan v manj kot 24 urah, je že v tisku, drugi pa, ki sem se ga lotil včeraj, pojde za svojim tovarišem jutri zjutraj. Glejte, za oba zvezka mi založnik plača štiri tisoč frankov. Pravkar sem vam dejal, da sem dovršil enega prej ko v dvajset in štirih urah: potemtakem izgubim približno sto frankov v šestdesetih minutah, kadar ne držim peresa v roki.«

Korist rdečega traku

Nekega dne je Murger, avtor poslovenjenih »Ciganov« (La Vie de Bohème), lovil žabe v potoku Creusi z novinarjem Villemessantom, ki je ustanovil dnevnik »Figaro«. Zabarju sreča ti bila mila. Niti eden ruht ni popadel trnka. Villemessant se oglaš:

»Tvoja vaba ni za nič; ako hočeš privabiti žabe, moraš brezpogojno postaviti kaj rdečega. Počakaj, prinesem ti konček cunj.«

Gaston Leroux:

Príkazen v Operi

Dvorana tudi posluša

.... in razumem zdaj ta glas skrivnostni (kvak!)
(Kvak!)... ki v duši mi... (kvak!)

Krastača se je tudi oglašila.

V dvorani je izbruhnil nepopisen hrušč. Ravnatelj sta se sedela na svoja sedeža in se niti okreniti nista upala; zmanjkalo jima je moči. Fantom se jima je smejal v tilnik! In zdaj sta razločno zaslišala v desnem ušesu njegov glas, ta nemogoči glas, glas brez ust, ki je dejal:

»Nocoj poje pa že tako, da bo snela lestence!«

S skupno kretljivo staj pogledala na strop in sta strašno zakričala. Lestence, orjaška masa lestenceva se je premikala, se spuščala k njima na klic tega satanskega glasu. Le stenec se je bil snel in se je med tisočerimi kriki pogreznil sredi parterja. V strahoviti zmešnjavi in med nepopisnim hrupom groze je vse gledalstvo drlo k izhodu. Ni moj namen, da še enkrat opisujem to zgodovinsko uro. Radovedneži naj samo prelistajo časopise iz tiste dobe. Večje število oseb je bilo ranjenih, ena pa je bila ubita.

Lestence je zdrobil glavo nesrečnic, ki je prišla ta večer prvič v svojem življenju v Opero in jo je bil g. Richard določil za naslednico gospe Otiry, fantomovi vratarici! Seveda je bila na mestu mrtva in drugo jutro je izšel neki časopis s temle nadpisom: Dvesto tisoč kil na glavi hišnice! To je bil vsa njena nagrobica.

IX.

Tajinstvena kočija.

Ta tragični večer se je slabo končal za vse. Carlotta je zbolela. Kristina Daaé pa je izginila po predstavi. Pretekla sta dva tedna, odkar je mislo v gledališču in se ni pokazala niti zunaj gledališča.

Tega prvega izginjenja, ki se je izteklo brez škandala, ne smemo zamenjati s sloviti ugrabljenjem, ki se je dogodilo malo pozneje v tako nerazjasnjenih in tako tragičnih okoliščinah.

23

Raoulu je bila divna odsotnost docela nerazumljiva. Pisal ji je na naslov gospe Valerius, pa ni dobil odgovora. Spočetka se temu še ni toliko čudil. Saj je poznal njeno duševno stanje in njen trdni sklep, da prelomi vsi stike z vikontom, čeprav že ni mogel uganiti vzroka.

Vsled tega je vedno hušje trpel. Nazadnje je postal silno vznemirjen, ker ni čital imena pevke na nobenem vzporedju. Igrali so »Fausta« brez nje. Nekega popoldne, okrog pete ure se je napotil v ravnateljstvo, da morda tam izve vzrok Kristinine odsotnosti. Našel je ravnatelja v hudih skrbih. Lastni prijatelji ju niso mogli več poznati. Izgubila sta vse veselje in vso živahnost. Videli so ju, kako hodita po gledališču s sklonjeno glavo, skrbipolnim čelom in z bledeimi lici, kot da ju zasleduje kaka mrzka misel ali da ju mori zloba usode, ki zagrablja človeka in ga več ne pušča.

Padec lestence je prizadeval ravnateljema mnogo sitnosti. Preiskava je sicer privedla do sklepa, da se je nesreča zgodila, ker je bilo obešalo obrabljeno. Vendar bi bila dolžnost prejšnjih in sedanjih ravnateljev, da bi bili ugotovili to napako in jo popravili, preden je izzvala katastrofo.

Povedati moram, da sta bila videti tedaj gg. Moncharmin in Richard tako izpremenjena, tako odsotna z duhom, tako skrivnostna, tako nerazumljiva, da je mnogo abonementov menilo, da ju je moral zadeti še kak groznejši dogodek, nego padec lestence.

V vsakdanjem običevanju sta bila zelo nestrpna, izvzemši z gospe Otiry, ki je bila zopet sprejeta v prejšnjo službo. Lahko si mislite, kako sta sprejela vikonta de Chagnya, ko je prišel poizvedovat po Kristini. Odgovorila sta mu samo, da je na dopustu. Vprašal je, koliko časa bo trajal ta dopust. Odvrnila sta mu dokaj suho, da je neomejen, ker je Kristina Daaé zaprosila zanj iz zdravstvenih razlogov.

»Toda je bolna!« je vzkliknil, »kaj ji je?«

»Ne veval«

»Ali ji niste poslali gledališkega zdravnika?«

»Ne! Ni ga zahtevala in, ker ji zaupava, sva ji verjela na besedo.«

Raoul je odšel iz Opere poln mračnih misli. Stvar se mu ni zdelala nič kaj naravna. Sklenil je, da gre vprašat h gospe Valerius, pa naj

se zgodi karkoli. Spominjal se je pač odločnih izrazov v Kristinini pismu, s katerimi mu je zabranila, poskušati karsibodi, da bi jo videl. Toda iz vsega, kar je videl v Perrosu, kar je čul za vrati njene lože in iz pogovora, ki ga je imel s Kristino kraj goljave, je sklepal, da gre tu za peklensko spletko, ki pa je niso zasnovale nobene izvenzemeljske sile, marveč kaka tajinstvena oseba brez vesti. Čigava žrtev je bila Kristina Daaé? To zelo pametno vprašanje si je postavljala Raoul, ko je hitel h gospe Valerius.

Vikont je imel docela zdrave možgane, nepristopne praznoverju. Res je bil pesnik in je ljubil tudi najkralitejšo glasbo, navdušen je bil za stare bretonske pravljice, kjer plešejo korrigani, a čez vse je bil zaljubljen v malo vilo s severa Kristino Daaé. Vendar ni veroval v nadnaravne pojave razen v verskih zadevah in tudi sprčo najfantastičnejše zgodbe ni pozabljala, da je dvakrat dve štiri.

Kaj ho zvedel pri mami Valerius? Stresel se je pri tej misli, ko je pozvonil na vratih malega stanovanja v ulici Notre-Dame-des Victoires.

Odprla mu je sobarica, ki jo je že videl nekoč, ko je odhajala iz Kristinine lože. Vprašal jo je, če more govoriti z gospo Valerius. Odgovorila mu je, da je bolna, da leži in ne more nikogar sprejeti.

»Nesite ji, prosim, mojo posetnico!« je dejal.

Ni mu bilo treba dolgo čakati. Hišna se je vrnila in ga je uvedla v majhen, precej mračen salon, kjer sta viseli na steni slike profesorja Valeriusa in očeta Daaéja.

»Gospa prosi gospoda vikonta, da ji oprost. Ne more vas sprejeti drugje kot v svoji sobi, ker je uboge noge več ne drže,« mu je rekla sobarica.

Pet minut pozneje je stopil Raoul v skoro temno sobo, kjer je takoj razločil v polsenci pristenka prijazni obraz Kristinine dobrotnice. Mama Valerius je imela že čisto bele lase, njene oči pa se še niso postarale. Nasprotno, še nikdar ni bil njen pogled tako jasen, tako čist in tako otroški.

»Gospod de Chagny!« ga je pozdravila radostno in podala obiskovalcu roko... »Samo nebo vas pošilja! Govorila bova o njej.«

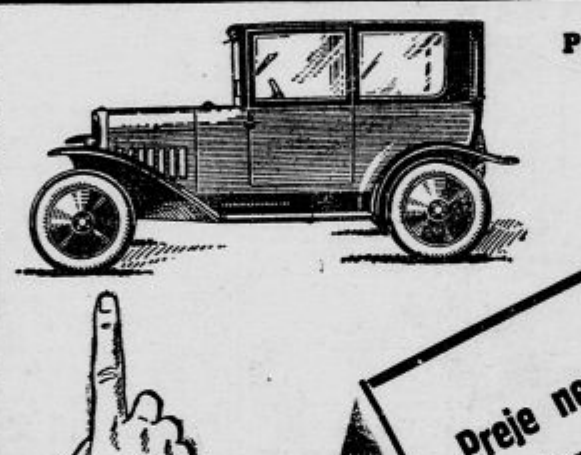
Ta zadnji stavek je zvenel dokaj žalostno za mladeničevo uho. Takoj je vprašal:

Twink

LEVER BROTHERS LTD.,
Port Sunlight, ENGLAND.

Ta stara eslika je se popolnoma moderna
potrebuje le mrvice TWINKA.

Porabi 5 lit. bencina
na 100 km.

Preje nego **AUTOMOBIL**
kupite, zahtevajte naš prospekt, ki Vas nič ne stane.
Prednja in moderna izvedba. — Prvorazredna znamka.

„OPEL“ - automobilo
za Slovenijo, Hrvaško in Dalmacijo, ZAGREB, ulica 73.

Underwood

pisalni stroj je dosegel svetovni sloves nad 2,000.000 strojev v prometu in rabi

Zastopstvo:
LUDVIG BARAGA, LJUBLJANA
Selenburgova ul. 6
III 27 a Telefon 980

Večje gozdno posestvo
ob deželni cesti, pol ure od postaje
— Št. Janž na Dolenjskem —

se ugodno proda.

Je okrog 40 oralov krasne bukovine za sečnjo in okrog 70 oralov zasajenega gozda s okrog 20—30 let starimi smrekami ter okrog 60 oralov zemlje posekanega gozda. Vse to je skupno ena parcela.

Natančnejša pojasnila daje iz prijaznosti
tvrdka Fr. Prijatelj, Tržišče. 3290 a

Šifon in platno za živотно in posteljno perilo v najboljši kvaleteti po najnižji ceni priporoča trgovina perila

Hed. Šarc
Selenburgova ulica 5.
Prima češki šifon Din 17- m.

L. Mikuš
LJUBLJANA, Mestni trg 13
Izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih pallo
Stari dežniki se nanovo preoblačajo.

Tovarna pohištva
A. Amann, Tržič
specijalni obrat samo za fino in elegantno pohištvo

„Spectrum“ d. d.
Inž. Kopista, Dubsky in Krstić
tvornica ogledal in brušenega stekla
LJUBLJANA VII,
Medvedova ulica 38, telefon 755
67 Zagreb, Beograd, Osijek.
Srednjašnica: Zagreb.

Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko steklo 5-6 mm, ogledala, brušena v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene plošče, vsteklavanje v med. Fina, navadna ogledala.

Mestni stavbenik
Pavel Bren
Novo mesto
se priporoča za vsa nadtalna in k temu sorodna dela. Cene zmerne.
Pisarna Gradac! 2010.

Izredna novost!
Patentna preproga-postelja
ki ne potrebuje modroca in jo vsaka osoba lahko nosi na rokah in ki je potrebna v vsaki hiši in hotelu, kopališču in ladji stane samo **Din 390-.**

po poštnem povzetju.
Nadalje imam veliko skladišče perja: za zglavnike in blazine kg Din 60-., pol-belo kg Din 100-., 152-.

Josip Brozović
kemička čistilna perja
Zagreb, Boškovičeva ulica št. 18.

Odlikovane Tovarne
E. Frette e C.
Monza
(Italia)

Tkanine Prtenine Perilo
Oprema za dom za neveste
Dobave za hotele, restavracije in zdravilišča

OBRNITI SE NA PODRUŽNICO
v **TRSTU**
VIA MAZZINI, 30

Nagrada novo dvokolo ali sportni otroški voziček!

Kdor kupi ali posreduje, da proda podpisano tvrdka 10 novih dvokoles ali otroških vozičkov v letošnjem letu, dobi za nagrado novo dvokolo, kompletno z angleško pnevmatiko ali otroški sportni voziček. Zahtevajte cenik. — Prodaja na obroke. Največje skladišče dvokoles, otroških vozičkov in pnevmatik. — „**TRIBUNA**“, tovarna dvokoles, otroških vozičkov in delov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 151

Zahvala.

Vsem, ki so nas tolažili med trpljenjem in ob smrti naše nepozabne soproge, mame, sestre, tete, svakinje, babice, gospe

Ivane Beg roj. Praprotnik
učiteljice v pokoju

se prav iskreno zahvaljujemo.

Hvala darovalcem vencev in šopkov, hvala vsem, ki so spremili drago pokojnico k večnemu počitku. 3297 a

Rožna dolina-Ljubljana, 21. aprila 1926.

Žalujoče rodbine:
Beg, Praprotnik, Prezel in Žmavo.

Zahvala.

Pod vtisom veličastnega spreveda na zadnji poti našega dragega rajnega, gospoda

Antona Foersterja

izrekamo prečastiti duhovščini in Vam vsem, ki ste se prišli posloviti kot zvesti prijatelji, znanci in čestilci njegovih zaslug, Vam, ki ste mu oktilili gomilo s cvetjem, Vam gospodom, ki ste pristopili k odprtemu grobu, da spregovorite v slovo in Vam gospodom pevcem iz Ljubljane in Novega mesta za divno petje, Vam vsem bodi naša topla, iskrena zahvala, ostanje v ljubem spominu prisrčnost utehe, kakoršne nam je bilo vse časčene nezabnega nam pokojnika.

NOVO MESTO, dne 20. aprila 1926.

32-8 a **Žalujoča rodbina.**

Ljubitelj potopisov in opisov tujih dežel toplo priporočamo

Hearn — Baukart

Knjiga o Japonski.

Poleg opisa japonske in dežele mične povesti, ki razkrivajo japonsko dušo.

Brosirana knjiga velja Din 28-., v celiclatno vezana Din 38-.

Izdala jo je

Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani.

Prešernova ul. nasp. glavne pošte.